

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY

NA ROKY 2015 - 2021

Vypracovaný v zmysle Zákona č. 539/2008 Z. z. v znení n.p.

(2015)

Obsah dokumentu PR:

PR obce sa skladá z úvodu a 5 častí:

- analytickej,
- strategickej,
- programovej,
- realizačnej,
- finančnej.

Osnova PR

Úvod	5
Časť A - Analytická časť	10
A-1 Analýza vnútorného prostredia	10
A-1-1 – Základná charakteristika obce Vlacha	10
A-1-2 – Kultúrno-historická charakteristika	12
A-1-3 – Charakteristika prírodných podmienok	16
A-1-4 – Sociálno-ekonomická charakteristika	25
A-1-5 – Demografické východiská	25
A-1-6 – Ekonomické a sociálne špecifiká	27
A-1-7 – Poskytovanie sociálnych služieb	32
A-1.8 – Technická infraštruktúra	33
A-1-9 – Sociálna infraštruktúra (vybavenosť obce)	37
A-1-10 – Ex-post hodnotenie plnenia Strategických rozvojových cieľov predošlého PHSR	40
A-2 Analýza vonkajšieho prostredia	41
A-2-1 – Identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia a analýzy vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj v obci	41
A-3 Zhodnotenie súčasného stavu	44
A-3-1 – SWOT Analýza	44

Časť B - Strategická časť	53
B-1 Vízia	53
B-2 Poslanie	53
B-3 Strategické zámery podľa programov	54
B-3-1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	54
B-3-2 Doprava a komunikácie	54
B-3-3 Technická infraštruktúra a služby	55
B-3-4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo	55
B-3-5 Školstvo, kultúra a šport	56
B-3-6 Životné prostredie	57
B-3-7 Cestovný ruch	58
B-4 Hierarchia cieľov v štruktúre strategickej časti dokumentu	59
B-5 Formulácia a návrh stratégie	60
Časť C - Programová časť	62
C-3-1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	62
C-3-2 Doprava a komunikácie	62
C-3-3 Technická infraštruktúra a služby	63
C-3-4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo	64
C-3-5 Školstvo, kultúra a šport	64
C-3-6 Životné prostredie	65
C-3-7 Cestovný ruch	65
Časť D - Realizačná časť	66
D-1 – Organizačné zabezpečenie realizácie PR obce Vlasy	66
D-1-1 – Komunikačný plán	66
D-1-2 – Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PR	68
D-1-3 – Akčný plán	68
Časť E - Finančná časť.....	69

E-1 – Finančný plán programu	69
E-2 - Indikatívny finančný plán PR	69
E-3 – Finančný plán podľa programových cieľov a čas. horizontu uskutočnenia	70
E-3-1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	70
E-3-2 Doprava a komunikácie	71
E-3-3 Technická infraštruktúra a služby	73
E-3-4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo	75
E-3-5 Školstvo, kultúra a šport	76
E-3-6 Životné prostredie	78
E-3-7 Cestovný ruch	79
Záver	80
Povinné prílohy PR.....	81

Formulár č. Ú5

Úvod:

Tento dokument je vypracovaný s cieľom dodržania jednotnej štruktúry pre vypracovanie Programu rozvoja obce v zmysle Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja formou metodiky pre prípravu a realizáciu programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej len „PR“), v znení zákona č. 309/2014 Z.z.

PR obce je základným dokumentom pre riadenie samosprávy, vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PR je spracovaný na obdobie 7 rokov, (2015 – 2021), a je výsledkom strategického plánovania.

Dokument Programového rozvoja obce Vlacha je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. V rozhodujúcej miere odzrkadľuje záujmy občanov, vytvára priestor pre riešenie ekonomických, sociálnych, kultúrnych a environmentálnych problémov obce v súlade s ďalšími koncepciami Vyššieho územného celku - Žilinského samosprávneho kraja. PR je otvoreným dokumentom zabezpečujúcim kontinuitu rozvoja obce, ktorý sa podľa vopred stanovených pravidiel môže upravovať, dopĺňať a aktualizovať.

Vypracovaný dokument rešpektuje zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie. Predstavuje záväzný referenčný dokument, pomocou ktorého sa môže obec uchádzať o finančné prostriedky z európskych a národných verejných fondov podporujúcich komplexný rozvoj založený na princípe trvalej udržateľnosti. PR zároveň umožňuje obci koncepčné a plánové riadenie, spolufinancovanie rozvojových projektov i vlastných investičných aktivít, prípadne aktivít financovaných zo zdrojov súkromných investorov.

Program rozvoja sa chápe ako živý dokument, reagujúci na potrebné zmeny zapríčinené vnútornými alebo vonkajšími faktormi, a preto sa predpokladajú aj jeho tvorivé dodatky, inovácie a aktualizácie. Zároveň je však potrebné, aby obec účelovo nezľavovala z rozvojových princípov a hodnôt a udržala si napĺňanie svojej vízie a stanovených strategických cieľov v čo najširšom meradle.

Základné princípy tvorby PR:

- je založený na kvalitných a overených dátach,
- je výsledkom analýz v troch hlavných oblastiach,
- je v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov obce Vlachy.

Postup tvorby PR:

- vedenie obce iniciovalo spracovanie PR a zostavenie riadiaceho tímu,
- riadiaci tím spracoval zámer, spôsob a časový horizont spracovania PR,
(vid'. Formulár č. Ú1, Formulár č. Ú2, Formulár č. Ú3, Formulár č. Ú5)
- po prerokovaní bol PR schválený obecným zastupiteľstvom,
- o spracovávaní a spracovaní PR bola verejnosť informovaná formou vyvesenia oznamu na úradnej tabuli a internetovej stránke obce,
- samospráva získala na spracovanie PR partnerstvo so súkromným sektorom,
(vid'. Formulár č. Ú4)
- zhotoviteľom konceptu dokumentu a jeho schválenej podoby je spoločnosť BROS Computing, s.r.o.,

Hlavička dokumentu PR:

Názov:	PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021
Územné vymedzenie :	Obec Vlachy
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno (2014)
Dátum schválenia PR:	27.1.2016
Dátum platnosti:	27.1.2016
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	12/2015

Zámer spracovania PR:

Názov dokumentu	- Program rozvoja obce Vlacha na roky 2015 – 2021,
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, poslancami obecného zastupiteľstva - s pomocou spoločnosti BROS Computing, s.r.o., - zhotoviteľom konceptu dokumentu PR,
Riadenie procesu spracovania	- riadiaci tím spracoval zámer, spôsob a časový horizont spracovania PR - zoznam subjektov, zapojených do spracovania - zapojenie verejnosti a komunikácia bola realizovaná formou vyvesenia oznamu a dotazníka na úradnej tabuli a internetovej stránke obce,
Obdobie spracovania	- roky 2015 - 2021 - harmonogram spracovania: do 15.12.2015 - verzia dokumentu PR č.1.0
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie (zhotovenie) dokumentu spoločnosťou BROS Computing, s.r.o. : 300,- EUR (50 osobohodín)

Formulár č. Ú2

Proces prípravy a tvorby aktualizovaného PR:

Obec Vlacha v roku 2007 dala spracovať a obecné zastupiteľstvo schválilo pôvodný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2007 - 2015. Potreba aktualizácie dokumentu je daná nielen končiacim sa časovým úsekom, na ktorý bol pripravený, ale aj končiacim sa programovacím obdobím Európskeho spoločenstva a hlavne požiadavkami zákona č. 309/2014 Z.z. Aktualizácia tohto základného dokumentu obce sa týka:

1. Zosúladenia súčasnej legislatívy a z nej vyplývajúcich požiadaviek na tento dokument.
2. Spracovania nových štatistických a faktografických údajov, hospodárskych výsledkov a analýz.
3. Monitorovania dosiahnutia cieľov a plnenia opatrení daných v pôvodnom dokumente.
4. Doplnenia nových zámerov, úloh a aktivít, podľa aktuálnej požiadavky orgánov samosprávy, dotknutých subjektov, občanov a podnikateľských subjektov.

5. Nastavenia financovania nových úloh a určenia zdrojov stanovených na základe analýzy možností európskych, štátnych i obecných finančných nástrojov.

Procesu tvorby a aktualizácie PR obce sa zúčastnili odborní pracovníci obce, volení zástupcovia samosprávy a externí konzultanti.

Harmonogram spracovania PR verzia č.1.0												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Formulár č. Ú3

Dohoda o partnerstve	
Názov dokumentu	- Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii PR obce Vlacha
Obdobie platnosti	- 7 rokov (roky 2015 - 2021)
Predmet dohody	- ciele spolupráce partnerov
Riadenie procesu	<ul style="list-style-type: none">- spôsob riadenia procesu spracovania a realizácie PR (riadiaci tím, pracovné skupiny, úlohy jednotlivých aktérov a ich komunikácia):- zoznam subjektov, ktoré budú zapojené do spracovania- spôsob zapojenia verejnosti a komunikácie s verejnosťou (informovanie)
Financovanie	<ul style="list-style-type: none">- zoznam spoločných projektov,- zoznam podporovaných aktivít.

Formulár č. Ú4

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR(NSRR)	2030	národná	www.mindop.sk
Program rozvoja bývania			
Koncepcia rozvoja ...			
Stratégia rozvoja			
a pod.			

Formulár č. Ú8

Časť A - Analytická časť

Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

A-1 Analýza vnútorného prostredia

A-1-1 – Základná charakteristika obce Vlachy

Kód obce	511 153
Názov okresu	Liptovský Mikuláš
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSČ	032 13
Telefónne smerové číslo	+421 44
Prvá písomná zmienka o obci (rok)	1262
Nadmorská výška obce (m n.m.)	532
Celková výmera územia obce [km ²]	11,22
Hustota obyvateľstva na km ²	52,05

Zdroj: Štatistický úrad SR

A-1-1-1 Vymedzenie a charakteristika územia

Obec je situovaná v severnej časti Slovenska, 14 km od okresného mesta Ružomberok a 13 km od okresného mesta Liptovský Mikuláš.

Jej územie tvoria 4 katastre:

1. Krmeš
2. Vlachy
3. Vlašky
4. Sokolče - zatopená časť obce pod vodným dielom Liptovská Mara.

Obec Vlachy administratívne patrí do okresu Liptovský Mikuláš. Do katastrálneho územia obce patrí i časť vodného diela (VD) Liptovská Mara, vrátane priehradného múru a časť vyrovnávacej nádrže VD Bešeňová. Územím obce prechádzajú i dôležité dopravné a elektrifikačné trasy regionálneho i celoslovenského významu a rozvody z VD Liptovská Mara, ktoré prechádzajú cez transformovňu Krmeš.

Všetky tri časti obce ležia na západ od VD Liptovská Mara.

Časť Krmeš susedí na juhu s k. ú. obce Ľubeľa, časť Vlašky zo západu s vyrovnávacou nádržou Bešeňová a následne i obcami Bešeňová, Partizánska Ľupča, Liptovský Michal a Malatíny. Obec susedí na severe s obcou Potok a so vzdialenejšou obcou Bobrovník. Východná časť územia priamo susedí s VD Liptovská Mara - s Gôtovanskou zátokou a s obcami Galovany, Gôtovany, Liptovská Sielnica a časťou zatopenej obce Liptovská Mara. Svojou rozlohou 1122 ha sa obec Vlarchy spolu s jej časťami radí medzi stredne veľké obce v rámci okresu Liptovský Mikuláš.

V obci prevláda rekreačno-obytná funkcia, s minimálnym podielom priemyselnej a poľnohospodárskej výroby.

Všetky tri časti obce Vlarchy vo svojej sídelnej štruktúre plnia funkciu miestneho významu s úzkou väzbou na obec Ľubeľa - bývalú strediskovú obec (4 km). V intraviláne obce sa nachádzajú súkromné, obecné pozemky, rodinné domy, chaty, chalupy, bytovky spolu s 42 bytovými jednotkami, súkromná farma a voľné plochy.

Zeleň v obci je charakterizovaná ako verejná - v centre obce, pred obecným úradom na cintoríne a v extraviláne a súkromná - v rámci súkromných pozemkov, v záhradách a vo dvoroch.

Urbanistická štruktúra všetkých troch častí obce Vlarchy je charakterizovaná ulicovou zástavbou. Celá obec so svojimi časťami má pretiahnutý tvar, kopírujúci koryto riečky Kľačianky, v smere sever - juh. Najobývanejšou časťou obce je miestna časť Krmeš, kde sa nachádza i najrozľahlejšia a najkompaktnejšia domová zástavba. Hlavná cesta Ľubeľa - Vlašky smeruje stredom všetkých 3 častí, v časti Krmeš vedie paralelne s riekou Kľačianka. Časti Vlarchy a Vlašky boli počas minulých desaťročí poznačené stavebnou uzáverou, nakoľko ležia pod priehradným múrom. V nedávnej minulosti uplynula 30-ročná lehota stavebnej uzávery, ktorá nepovoľovala z bezpečnostného hľadiska stavby pri priehradnom múre. Z tohto dôvodu sa v najbližšej budúcnosti predpokladá značný nárast záujmu o kúpu pozemkov a rozvoj bývania i v týchto častiach obce.

Pohľad na obec Vlarchy

A-1-2 – Kultúrno-historická charakteristika

A-1-2-1 Stručná história obce

Prvýkrát sa obec Vlachy spomína v listine kráľa Bela IV. z roku 1262, ktorou daroval Jánovi, zvanému Gallicus územie v rozsahu 4 popluží západným smerom od Vlách s podmienkou, že počas vojenskej výpravy musí zabezpečovať ochranu Liptovského hradu. V roku 1262 bola stavba Liptovského hradu dokončená a viacerí významní remeselníci boli za svoju dobrú prácu kráľom odmenení a dostali donáciu na pôdu v Liptove. Dokonca si mohli názov svojej obce preniesť aj do Liptova. Jeden z obdarovaných bol teda aj Ján zvaný Gallicus.

Ján Galliscus sa stal postupne vlastníkom celého neskoršieho územia Vlách. Jeho potomkovia, žijúci vo Vlachoch, používali maďarský názov v predikáte. V 16. storočí, v čase renesancie a používania archaickej slovenčiny aj v úradnom styku, používali slovenský prídomek – Vlašský.

Niekedy v období konca 13. storočia vznikla v blízkosti Vlách aj dedina Krmeš, dobovo nazývaná Oztoj. Najstaršia písomná zmienka o nej pochádza z roku 1351, keď sa preverovali hranice chotára obce. Z listín nie je možné zistiť presnejšie obdobie jej vzniku, ani meno jej zakladateľa. V 14. storočí dedina patrila tunajším zemanom, jeden z nich Juraj používal prezývku Krmeš - "Kurmus de Oztoy". Od konca 14. storočia sa potom zaužíval nový názov Krmeš (Chermeshaza) vo vlastníctve drobných zemianskych rodov.

Kráľ Maximilián I. listinou z 25. februára 1576 nakoniec dedične daroval majetky v liptovských dedinách Vlachy, Vlašky, Vrbie, Fiačice, Dechtáre, Parížovce, Ráztoky, Nežítovce, Svätá Anna, Malatiná (Orava) a dedinách v Nitrianskej a Trenčianskej stolici významnému protitureckému bojovníkovi, právnikovi a kráľovskému sudcovi Krištofovi Kubínimu (1502 - 1586) z Vyšného Kubína.

Susedná dedina Vlašky vznikla niekedy na prelome 13. a 14. storočia nepochybne na podnet zemanov z Vlách. V listinách sa názov obce vyskytuje v maďarskom tvare „Kysolazy“, teda Malé Vlachy. Prvýkrát sa dedina spomína v rámci revízie liptovských donačných listín v tzv. Liptovskom registri v roku 1391. V 15. – 16. storočí patrila zemanom Demkeovcom, ktorým patrila aj susedná dedina Vrbie, ktorá sa prvýkrát spomína až v roku 1549. Vznikla na území Vlašiek a išlo len o malú zemiansku dedinu s rozsahom jednej usadlosti, ktorá vznikla deľbou zemianskeho majetku. Majetok Vlašiek postupne prechádzal do rúk fary v Liptovskej Mare. Vo Vrbí stála na konci 16. storočia jedna kúria miestnych zemanov s príľahkými stavbami a obydliami pre tri želiarske rodiny, zabezpečujúce chod tunajšieho majera.

Demčiny - javia sa v archívnych dokumentoch ako šľachtická jednodvorcová dedina, ktorá si svoj charakter udržala po celé obdobie feudalizmu. Podľa štatistiky tu žilo len 26 obyvateľov. V prípade Demčín nemôžeme hovoriť o obci, ale doslovne platí feudálne latinské označenie possessio - teda majetok. Dominantou hospodárskej zástavby majetku bol mlyn, od ktorého

viedol derivačný kanál až do Váhu. Majitelia Demčín viedli najčastejšie chotárne spory s Kubíniovcami. Najmä o ostrov, ktorý sa vytvoril na druhej strane Váhu, kde bolo možné oraním získavať pôdu na vysievanie a pasenie dobytká.

Vrbie - dedina bola v 16. storočí šľachtickým majetkom, ktorý patrila rodu Demke. V roku 1850 v nej žilo 94 obyvateľov, 6 katolíkov a 88 evanjelikov.

Sokolče - podľa názvu dediny sa predpokladá, že Sokolče boli pôvodne služobnou osadou kráľovských sokoliarov. V 17. storočí však už patrili k poddanským dedinám Likavského panstva. Urbár z roku 1625 zaznamenal v dedine 7 sedliackych usadlostí a 10 želiarskych domov. V dokumentoch sa obec označovala ako "celá obec Szokolská". Podľa záznamu farára v katolíckej matrike Svätomarskej farnosti v lete 1. júla 1770 prechádzal panovník Jozef. II cez Liptov a zastavil sa v Sokolčiach.

Okolie Vlách bolo osídlené už vo veľkomoravskom období, čomu nasvedčujú archeologické nálezy keramiky z údolia malatínskeho potoka v chotári Vlách. Niekedy na prelome 12. a 13. storočia vznikla na území dnešných Vlách dedina, vyskytujúca sa v dobových dokumentoch pod názvom „villa Latina“, resp. „villa Latinorum“, či v maďarčine „Olozi“, čo v preklade znamená dedina „Latiníkov“ – románskych hostí (Valónov). Išlo o osadu, vybudovanú staviteľmi (kamenári) Liptovského hradu – Valónmi, ktorí prišli do Liptova zo Spiša.

V súčasnosti obec Vlaky tvoria tri miestne časti: Vlaky, Vlašky a Krmeš. Najväčšou z nich je Krmeš, dedina Vrbie zanikla pri výstavbe priehrady Liptovská Mara.

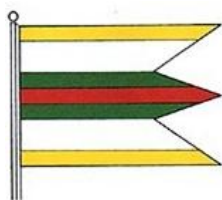
A-1-2-2 Symboly obce

erb

Na erbe sú zobrazené na pažiti tri listnaté stromy. Na poslednom z nich sedí vták.

vlajka

Vlajka obce pozostáva z deviatich pozdĺžnych pruhov vo farbách žltej (1/9), bielej (2/9), zelenej (1/9), červenej (1/9), zelenej (1/9), bielej (2/9), a žltej (1/9). Vlajka má pomer 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej

listu.

pečať je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopolisom OBEC VLACHY. V strede pečatného poľa sú zobrazené na pažiti tri listnaté stromy. Na poslednom z nich sedí vták.

Okrem týchto symbolov sa na obecnom úrade nachádzajú i symboly zatopenej obce Sokolče.

A-1-2-3 Kultúrno-historické pamiatky a prírodné zaujímavosti

V rámci obce sa zachovali nasledovné pamiatky:

Kaštieľ Vlachy

Renesančný dvojpodlažný kaštieľ vo Vlachoch pochádza zo 16. storočia. Interiéry sú zdobené renesančnými a barokovými klenbami. Okolo kaštieľa sa pôvodne rozkladala okrasná záhrada. Hospodárske budovy boli rozmiestnené tak, že v čase vojnového konfliktu mohli slúžiť ako opevnenie. Celý areál bol obohnaný murovano-dreveným plotom s barokovými vstupnými bránami. Z týchto objektov sa

zachovala len sýpka. Pôvodný kaštieľ na tomto mieste dali postaviť členovia zemianskeho rodu Vlašský, potomkovia Jána Galicusa. V roku 1899 sa dostal do rúk posledným jeho majiteľom a to do rodu Bohušovcov.

(Zdroj: In: P. Vítek: „Vlachy, čierky z dejín obcí Vlachy, Vlašky, Krmeš a Vrbie“, Obec Vlachy, 2010, ISBN: 978-80-970525-2-2)

Kaplnka Vlašky

Kaplnka vo Vlaškách z roku 1930 dnes neslúži svojmu účelu. Výstavbou nového kostola v tesnej blízkosti kaplnky sa vytvorili podstatne lepšie podmienky na prevádzanie obradov a bohoslužieb. Nakoľko v ostatných obciach sa kostoly nenachádzajú, slúži i širšiemu okoliu a obyvateľom obcí Vlachy a Krmeš. Kaplnka slúži ako chladiaca miestnosť pred pohrebmi.

Kováčska dielňa Vlachy

Má asi 150 rokov, majiteľom je rodina Moleková. Slúžila ešte koncom šesťdesiatych rokov, kedy Jozef Molek, otec terajšieho majiteľa Jána Moleka podkúval kone miestneho družstva. V mladosti bol učňom u pôvodného majiteľa, ktorý dielňu založil okolo roku 1860. V súčasnosti sa v nej nachádzajú pozostatky pôvodného vybavenia.

Havránok

Táto národná kultúrna pamiatka sa rozprestiera na vrchu Havránok, nad vodnou nádržou Liptovská Mara. Na hradisku, ktoré bolo hospodárskym a spoločenským strediskom púchovskej kultúrnej skupiny, sa zachoval zvyšok pôvodnej hradby keltského hradiska. Je tu zrekonštruovaná podoba dvorca z mladšej doby železnej (300–100 p.n.l.), náznaková rekonštrukcia brány keltského hradiska a

vstupu do svätyne (120–50 p.n.l.), náznaková rekonštrukcia časti hradby a brány najmladšej fázy opevnenia hradiska a rekonštrukcia obydlia z obdobia jeho zániku.

Havránok je od jari do jesene dejiskom pravidelných kultúrnych podujatí, ktoré si už získali renomé u širokej verejnosti. Priamo v archeologickom areáli prebiehajú keltské obrady - bežný život Kelto, obetovanie, hrnčiarstvo, spracovanie koží. V stredovekej časti areálu sa odohrávajú neľútostné bitky šermiarov.

Z cirkevných stavieb vo Vlachoch a príslušných obecných častiach sú pozoruhodné: zvonica vo Vlachoch s murovanými základmi a dreveným vrchom. Bola využívaná aj ako požiarna zbrojnica. V miestnej časti Krmeš sa nachádza zvonica postavená v roku 1930 na mieste staršej zvonice. Prízemie zvonice je murované a poschodie je drevené. Vo zvonici sa nachádza jeden zvon z roku 1695.

A-1-2-4 Kultúra a spoločenský život

Kultúrno-spoločenský život v obci sa realizuje prostredníctvom kultúrnej a športovej komisie, zriadenej pri Obecnom zastupiteľstve Vlaky. V obci sa organizujú rôzne spoločenské podujatia, svadby, oslavy, dni obce, plesy, športové súťaže, stretnutia seniorov, Mikuláš, karnevaly, fašiangy, futbalové turnaje a mnohé ďalšie.

A-1-3 – Charakteristika prírodných podmienok

A-1-3-1 – Geografické východiská

Obec Vlaky leží v strednej časti Liptovskej kotliny na nive a pri ústí potoka Kľačianka do Váhu v nadmorskej výške 523 m. n. m v strede obce. Svojou polohou a administratívnym začlenením spadá do Žilinského kraja, okresu Liptovský Mikuláš. Kataster obce susedí s katastrami obcí Bobrovník a Potok na severe, Bešeňová a Liptovský Michal na západe, Partizánska Ľupča na juhozápade, Malatíny a Gôtovany (KÚ Sokolče) na juhu, Galovany na juhovýchode.

Zdroj: Google maps

Ide o obec podhorského charakteru. Rozloha katastra obce Vlaky je 11223924 m² v nasledovnom zložení:

Celková výmera územia obce (m2)	11 223 924	100,00%
Poľnohospodárska pôda - spolu (m2)	4 675 854	41,66%
Poľnohospodárska pôda - orná pôda	1 190 310	10,61%
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica	0	0,00%
Poľnohospodárska pôda - vinica	0	0,00%
Poľnohospodárska pôda - záhrada	100 928	0,90%
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad	2050	0,02%
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast	3 382 566	30,14%
Nepoľnohospodárska pôda – spolu (m2)	6 548 070	58,34%
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok	1 233 408	10,99%
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha	3 536 612	31,51%
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha	584 501	5,21%
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha	1 193 549	10,63%

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prírodné podmienky už v minulosti predurčili a ovplyvnili základný spôsob života ľudí tohto územia. Okrem poľnohospodárstva a pastierstva sa obyvatelia venovali tradičnej remeselnej výrobe súvisiacej s drevom. Tunajšie obyvateľstvo bolo známe výrobou dreveného riadu používaného na salašoch a tkaním kobercov.

Od centier ekonomického rozvoja regionálneho charakteru je obec vzdialená:

- 13 km od okresného mesta Ružomberok
- 14 km od okresného mesta Liptovský Mikuláš
- 77 km od krajského mesta Žiliny,
- 278 km od hlavného mesta Bratislavy cez Žilinu.

Susediace obce: Galovany, Gôtovany, Malatíny, Partizánska Ľupča, Bešeňová, Potok, Bobrovník, Ľubňa.

A-1-3-2 – Geomorfológia

Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia Slovenska zaraďujeme dotknuté územie nasledovne (Atlas krajiny SR 2002):

Sústava: Alpsko-himalájska,
podsústava: Karpaty,
provincia: Západné Karpaty,
subprovincia: Vnútorne Západné Karpaty,
oblasť: Fatransko-tatranská oblasť,
celok: Podtatranská kotlina,
podcelok: Liptovská kotlina,

celok: Nízke Tatry,
podcelok: Ďumbierske Tatry,
časť: Demänovské vrchy.

Väčšia časť územia obce prináleží do celku Nízke Tatry, podcelku Ďumbierske Tatry, severná menšia časť územia obce prináleží do celku Podtatranská kotlina, podcelku Liptovská kotlina. Súčasná sídelná časť obce Vlaky zasahuje do Liptovskej kotliny s poprúvkovou výplňou, tvorenou paleogénom, zo severnej časti je ohraničená vystupujúcimi Chočskými vrchmi a na južnej časti je ohraničené vystupujúcimi hrebeňmi Ďumbierskych Tatier.

V severnej časti záujmového územia je na křížňanský príkrov nasunutý vyšší chočský príkrov, ktorý obsahuje hlavne najspodnejšie, triasové sedimentárne horniny, z ktorých sú najrozšírenejšie mohutné súvrstvia vápencov a dolomitov, najčastejšie tmavosivé až čierne žilkované vápence a sivé, tzv. chočské dolomity. Vyššie súvrstvia triasu obsahujú aj iné druhy vápencov, napr. piesčité, rohovcové a iné. Na južnej strane v katastrálnom území obce sa nachádzajú druhohorné usadené horniny, ako sú vápence, dolomity a slieňovce. V Krížskej doline sa hojne vyskytujú rudné bloky antimonitu. Liptovskú kotlinu vyplňajú mohutné flyšové, pieskovcovo-ílové súvrstvia treťohorného veku. Nízke Tatry ako geomorfologický jednotný z celok z hľadiska geologickej stavby patria k dvom odlišným pásmam centrálnych Západných Karpát. Západná Ľumbierska časť patrí k pásmu jadrových pohorí. V Ľumbierskej časti kryštálické jadro pozostáva z najodolnejších prvohorných vyvretých a premenených hornín, ktorými sú rozličné typy granitov, granidioritov, ruly, svory, fylity a amfibolity.

Uvedené typy hornín budujú predovšetkým hrebeňovú a južnú časť pohoria.

Inžiniersko-geologické pomery

Prevažne odlesnený chotár na nive a ľavom svahu Váhu tvoria treťohorné pieskovce a bridlice s pokrovom terasových štrkov, na najstarších terasových stupňoch značne zahlinených.

(Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť)

Podľa inžiniersko-geologického členenia patrí územie obce do rajónov predkvartérnych hornín:

- Flyšoidných hornín Sf,
- Vápencovo-dolomitických hornín Sv,
- Pieskovcovo-zlepencových hornín Sz,
- Magmatických intruzívnych hornín Ih

Geomorfologické procesy

V dotknutom území sa nestabilné javy vyskytujú lokálne len ako mikrozosuvy a mezozosuvy. So stúpajúcou nadmorskou výškou, absenciou vegetačného pokryvu, zvyšovaním sklonu reliéfu postupne narastá pravdepodobnosť tvorby nielen mikro, ale aj mezozosuvov.

A-1-3-3 – Klimatické pomery

Za klimatické pomery považujeme dlhotrvajúci stav ovzdušia, čiže priemerný stav svetla, teploty, tlaku vzduchu, vetra a zrážok na určitom mieste.

Teplotné pomery

Prevažná časť obce leží v mierne chladnej klimatickej oblasti, avšak vplyvom v blízkosti existujúcej veľkej vodnej nádrže Liptovská Mara, tu teploty vykazujú menšie kolísanie na rozdiel od horských obcí s väčšími výškovými rozdielmi.

Klimatická oblasť je vo všeobecnosti charakterizovaná ako oblasť s priemerne menej ako 50 letnými dňami za rok. Letný deň je charakterizovaný ako deň s maximom teploty vzduchu prekračujúcim 25 °C. Júlový priemer teploty vzduchu v mierne chladnej klimatickej oblasti by mal byť v priemere menší ako 16 °C, priemerná júlová teplota v obci dosahuje túto hraničnú hodnotu. Chladná oblasť je vo všeobecnosti charakterizovaná ako veľmi vlhká s priemernými ročnými teplotami vzduchu nedosahujúcimi 16 °C.

Priemerné ročné teploty vzduchu sa v obci pohybujú v rozsahu 5 – 7 °C. Avšak je potrebné podotknúť, že hodnota priemerných ročných teplôt vzduchu v posledných desaťročiach a najmä v posledných 10 rokoch stúpa. Priemerná teplota vzduchu v januári sa pohybuje od -5 do -7 °C. Priemerná teplota vzduchu v júli sa pohybuje od 13 do 16 °C.

V letnom období sa v oblasti obce Vlachy vyskytuje v priemere 32 letných dní, v ktorých maximálna teplota vzduchu vystupuje na 25° C a viac.

V zimnom polroku sa v tejto oblasti vyskytuje v priemere 40 ľadových dní, v ktorých maximálna teplota vzduchu klesá pod 0° C a 160 mrazových dní, v ktorých minimálna teplota vzduchu klesá pod 0° C.

Insolačné pomery

Priemerné sumy globálneho žiarenia za rok sú 1100 - 1150 kWh m⁻², počas teplého polroka je to 780 - 820 kWh.m⁻². S nadmorskou výškou všeobecne rastie hodnota oblačnosti, čo zároveň vplýva i na dĺžku trvania slnečného svitu, ktorá je výrazne závislá na expozícii a sklonitosti reliéfu. V posudzovanom území je oblačnosť priemerne 70 - 75 % - najmenšia je koncom leta (pod 60 %) a najväčšia koncom jesene a v zime (nad 75 %). Slnko tu svieti priemerne 1450 - 1500 hodín za rok (z toho cca 1050 hodín počas vegetačného obdobia). Priemerný počet jasných dní je v posudzovanom území 30 - 40 ročne, zamračených je 140 - 150 ročne .

Počas chladných nocí dochádza aj k tvorbe teplotných inverzií. Prízemné inverzie trvajú prevažne od večernej po skorú dopoludňajšiu dobu a vyskytujú sa v údolných polohách.

Vlhkostné a zrážkové pomery

Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu v území je 76-78 %, pričom najväčšia je v zime (80-85 %), najmenšia v lete a na jar (70 - 75 %), závisí však od nadmorskej výšky (hodnota vlhkosti s nadmorskou výškou rastie a naopak, tlak vzduchu s výškou klesá – priemerný tlak vzduchu je 7,5-7,7 hPa).

Priemerný ročný úhrn zrážok sa v posudzovanom území pohybuje od cca 700 do 900 mm. Najviac zrážok spadne v mesiacoch jún - júl, najmenej v mesiacoch január - február.

Snehová pokrývka leží v území priemerne 100 - 120 dní do roka. Priemerná maximálna výška snehovej pokrývky je 40-80 cm.

Priemerná hĺbka premŕzania pôdy je 1,35m.

Veterné pomery

Územie je súčasťou širšej oblasti ležiacej na rozhraní oceánskych a kontinentálnych vplyvov, kde sa niekoľkokrát do roka vystriedajú vzduchové hmoty rôznych vlastností. V širšom území prevláda prúdenie od poludníka (75%) pričom podiel prúdení zo severu a z juhu je vyrovnaný.

Pri prúdení v rovnobežkovom smere prevláda prúdenie zo západu. Priemerná ročná rýchlosť vetra v obci sa pohybuje v rozmedzí 8,3 m/s.

(Zdroj: SHMÚ)

A-1-3-4 – Hydrologické pomery

Podzemné vody

S geologicko-tektonickou stavbou územia a jej štruktúrnym usporiadaním úzko súvisia hydrogeologické pomery. Tie majú rozhodujúci vplyv na existenciu podzemných vôd.

Skúmané územie patrí do hlavného hydrogeologického regiónu – paleogén a kvartér západnej a strednej časti Liptovskej kotliny s Ďumbierskymi Tatrami a má medzi-zrnový typ priepustnosti, smerom na juh krasovú a krasovo-puklinovú priepustnosť.

(Zdroj: Atlas krajiny SR 2002)

Priepustnosť fluvialných štrkových sedimentov Váhu v Liptovskej kotline je charakterizovaná koeficientom filtrácie $4,7 \times 10^{-3}$ až $4,4 \times 10^{-4}$ m/s. Priaznivé akumulčné podmienky podzemných vôd vytvárajú sedimenty poriečnych nív prítokov Váhu.

Podzemné vody fluvialných sedimentov majú chemické zloženie Ca-Mg-HCO₃ typu, v glaciálnych sedimentoch Ca-HCO typu.

Pôdy v oblasti opusteného ložiska antimónu (Sb) v katastri neďalekej obce Dúbrava predstavujú spoločne s ďalšími bodovými zdrojmi kontaminácie (odkaliská, banské strusky, výtoky zo štôlní), problém pre životné prostredie vo vzťahu ku kontaminácií podzemných aj povrchových vôd.

(Zdroj: Jašová, Ženišová et al. 2009)

Povrchové vody

Z hľadiska širších vzťahov patrí skúmané územie do umoria Čierneho mora a povodia horného toku Váhu, kde je odvodňované vodným tokom potoka Kľačianka o dĺžke 16 km.

Vodný tok Kľačianka pramení na severoseverozápadnom úpätí Chabence v Nízkych Tatrách, na východnom svahu vrchu Kráмец v nadmorskej výške približne 1 420 m n. m.

Sprvu tečie na krátkom úseku smerom na severozápad, juhovýchodne od vrchu Vysoká (1 318 m n. m.) sa stáča na sever a tečie Kľačianskou dolinou. Na strednom toku vytvára výrazný oblúk prehnutý na západ, sprava priberá Ľubel'ský potok a na krátkom úseku pokračuje severovýchodným smerom. Nad obcou Liptovské Kľačany sa definitívne stáča na sever, vteká do Liptovskej kotliny, kde najprv preteká východným okrajom intravilánu Liptovských Kľačan. Pod obcou sa zľava oddeľuje vedľajšie rameno (ktoré sa následne na úseku dlhom cca 400 m ďalej rozvetvuje), pričom obe korytá pretekajú intravilánom obce Ľubel'a. Na severnom okraji obce sa vedľajšie rameno spája s hlavným korytom (596,9 m n. m.), Kľačianka podteká štátnu cestu č. 18 a následne preteká cez Krmeš. Napokon sa stáča viac na severoseverozápad, podteká železničnú trať č. 180 a diaľnicu D1, preteká obcou Vlacha a neďaleko obce ústi do Váhu.

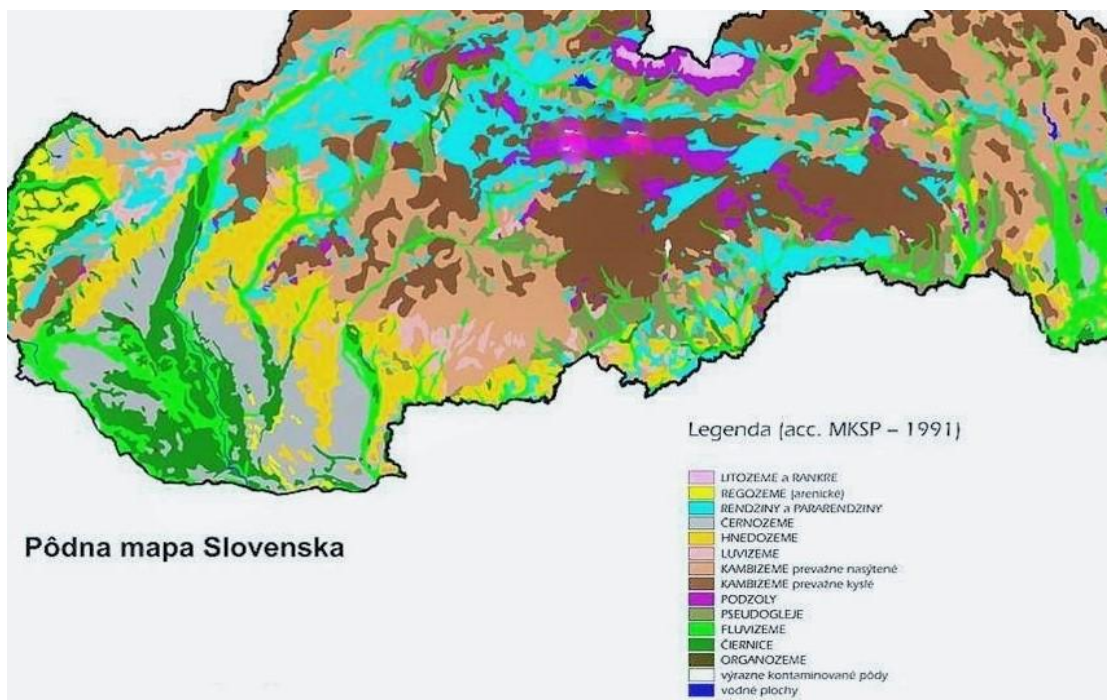
A-1-3-5 – Pôdne pomery

Pôda sa právom označuje za zrkadlo krajiny. Prvotne reflektuje geologické zloženie a postupne smerom zdola nahor určuje výskyt a akosť jednotlivých prvkov prostredia. Podobne ako to je v prípade geologického podložia aj výskyt pôdných druhov a typov v skúmanej oblasti je veľmi pestrý, vzhľadom na tak malé územie.

Pôdne druhy

Z pôdných druhov sa tu nachádzajú:

- kambizeme pseudoglejové nasýtené,
- pseudogleje modálne a kultizeme,
- lokálne gleje zo zvetralín rôznych hornín,
- rendziny kambizemné

(Zdroj: <http://enviroportal.sk>)

Stredne a menej produktívna orná pôda je vhodná na pestovanie plodín. Na miernejších svahoch sú pôdy hlbšie (do 50cm), na strmších svahoch (20-30cm).

A-1-3-6 – Rastlinstvo a živočíšstvo

Zloženie flóry a fauny riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, na pomerne vysokú výškovú zonálnosť a expozíciu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, je tak súčasná flóra aj fauna výrazne rôznorodá.

Fytogeografické členenie

Územie katastra obce Vlacha môžeme podľa fytogeografického členenia Slovenska (Zdroj: Futák, 1966, 1984) zaradiť do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu flóry vysokých (centrálnych) Karpát (Eucarpaticum), okresu Nízke Tatry, podokresu Liptovská Kotlina.

Potenciálna prirodzená vegetácia na skúmanom území sa mení v nadväznosti na ostatné abiotické zložky charakteristické pre dané miesto.

Rastlinstvo

Špecifické črty rastlinstva Liptova sú dané hlavne geologickým podkladom, klimatickými podmienkami a nadmorskou výškou.

Pestrosť vegetácie skúmaného územia vyjadruje široká škála mapovacích jednotiek spoločenstiev potenciálnej vegetácie. Potenciálna vegetácia je taká prirodzená vegetácia, ktorá by sa za prírodných podmienok danej lokality (biotopu), vyvinula, keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal.

(Zdroj: Michalko a kol., 1986)

Podľa potenciálnej vegetácie sa v území vyskytujú:

- zmiešané listnaté lesy,
- smrekové lesy,
- lužné lesy podhorské a horské.

Reálna vegetácia územia je tvorená prirodzenými, polo prirodzenými i antropicky ovplyvnenými lesnými porastmi, lokalita Pod Hájom a lokalita Hladký. Veľká časť územia je tvorená sekundárnymi spoločenstvami lúk a polo intenzívne i extenzívne využívaných pasienkov, trávne -bylinnými spoločenstvami, spoločenstvami skalných biotopov, brehovými porastmi tokov, záhradami, poliami a samotným intravilánom.

Výskyt inváznych druhov

Na území obce je predpoklad malého výskytu inváznych druhov rastlín, (niektoré z nich sa pestujú aj v záhradách): *Heracleum mantegazzianum* (boľševník obrovský), *Solidago canadensis* (zlatobyľ kanadská). K nim na niektorých stanovištiach pristupujú druhy expanzívne, ako *Artemisia vulgaris* (palina pravá), *Tanacetum vulgare* (vratič obyčajný), *Cirsium arvense* (pichliač roľný) a iné.

Živočíšstvo

Súčasný druhový zloženie živočíšstva skúmaného územia vychádza z geografickej polohy a prírodných podmienok, ako aj z jeho vegetačných podmienok.

Živočíšstvo sa tu vyznačuje pestrosťou a rozšírením viacerých zoogeografických prvkov. Zastúpených je viacero druhov živočíšnych spoločenstiev s dominanciou zoocenózy lúk a pasienkov, lužných a ihličnatých lesov.

Na lúkach, lesných porastoch a v konároch stromov v okolí žije veľké množstvo živočíchov. Z bezstavovcov sú to rôzne druhy hmyzu (mravce, čmeliaky, osy, lienky).

Zoocenózy lesov poskytujú ideálne útočisko pre pestrú skupinu vtákov – vrabec poľný, drozd obyčajný, ďateľ čierny, sýkorka hôrna a sýkorka uhliarka, vodnár potočný, stehlík obyčajný, brehlík lesný, jastrab a myšiak hôrny, sova, lastovička obyčajná, ojedinele aj bocian biely.

A-1-3-7 – Životné prostredie

Chránené lokality

Na území katastra sa v súčasnosti vyskytuje lokálne významná mokraď „Alúvium Kľačianka „ o celkovej rozlohe 4000 m².

Zdroje znečistenia ovzdušia

Za zdroj znečistenia ovzdušia sa v prípade riešeného územia podľa Národného emisného inventarizačného systému (zahŕňajúceho veľké a stredné zdroje znečistenia) môžu považovať priemyselné centrá: Liptovský Mikuláš, Liptovský Hrádok, Ružomberok, Partizánska Ľupča, kde sú hlavnými zdrojmi znečistenia teplárne, chemický priemysel, výroby celulózy v Ružomberku, regionálna skládka komunálneho odpadu. Toto znečisťovanie dopĺňajú zdroje znečistenia z oblasti Oravy a z priemyselných oblastí Ostravska (CZ) a Katovic (PL). Aj keď tento stav je priaznivý z titulu prevládajúcich západných a severozápadných vetrov a čiastočného závetria vytváraného konfiguráciou terénu. V období častých inverzií je však tento vplyv znečisťovateľov citeľný aj v obci.

Obec je z väčšej časti zásobovaná teplom zo zdrojov na tuhé palivo (drevo, uhlie, koks), čo má za následok nepriaznivý ekologický dopad na stav ovzdušia v samotnej obci a najbližšom okolí najmä v zimnom období a v čase inverzií. Vo vykurovacom období preto môže prechodne dôjsť k zvýšeniu znečistenia v závislosti od spôsobu kúrenia v neplynofikovaných obydliach. Znečistenie však značne závisí od rozptylových podmienok a samotných meteorologických predpokladov (slabá veternosť, inverzie, hmly, nízka oblačnosť).

Zdroje znečistenia povrchových a podzemných vôd

Opustené ložisko antimónu Dúbrava kontaminujú banské vody (koncentrácia antimónu v banskej vode prekračuje medznú hodnotu pre pitnú vodu), Kľačianku, ktorej voda je znehodnotená a predstavujúca zdravotné riziko.

K plošnému znečisteniu povrchových tokov prispieva najmä poľnohospodárska výroba, kde zdrojom znečistenia sú hnojivá, močovka a pod.

Rizikovým faktorom zostáva aj spôsob likvidácie splaškových vôd (kanalizácia v obci nie je vybudovaná na 100 %) a nesprávna manipulácia s ropnými produktmi a inými rizikovými látkami v poľnohospodárskom družstve, individuálnych garážach a i.

Zaťaženie komunálnym odpadom

Napriek kontinuálne rastúcemu množstvu komunálneho odpadu obec Vlarchy nedisponuje vlastným miestom likvidácie komunálneho odpadu. Ten je vyvážaný na skládku mimo katastra obce dodávateľským spôsobom. V zmysle platnej legislatívy obec zabezpečuje vývoz stavebných odpadov a nadrozmerných odpadov z domácností pomocou veľkokapacitných kontajnerov. Týmto poklesol počet čiernych skládok v obci.

A-1-4 – Sociálno-ekonomická charakteristika

Ekonomickú oblasť v obci Vlarchy determinuje nielen rozpočet obce, rozsah vlastných príjmov, ale aj schopnosť čerpať prostriedky z iných zdrojov – štátnych a európskych. Zahŕňa ekonomickú aktivitu obyvateľstva v produktívnom veku i podnikateľskú činnosť právnických a fyzických osôb na území obce. Ekonomiku obce a jej stav ovplyvňuje úroveň riadenia samosprávnych orgánov, ktoré podporujú podnikanie a zamestnanosť a celkový hospodársky rast, i aktuálny model regionálnej politiky vyššieho územného celku. Sociálna charakteristika obce sa odvíja od sociálnej politiky štátu a regiónu, od štruktúry obyvateľstva, demografického vývoja, úrovne zamestnanosti a pracovných príležitostí v obci i v širšom okolí. Od toho závisí aj úroveň sociálnej odkázanosti niektorých skupín obyvateľstva. Sociálnu situáciu v obci koriguje výkon originálnych kompetencií miestnej samosprávy.

A-1-5 – Demografické východiská

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, naopak, vyznačuje sa dynamikou jeho počtu, štruktúry priestorového rozloženia a ďalších znakov. Na regionálnej úrovni vystupujú s dynamikou obyvateľstva otázky, ako je zabezpečenie požadovaného množstva pracovných miest, formovania sociálnej štruktúry.

Vývoj a súčasný stav obyvateľstva je výsledkom prirodzeného a mechanického (migračného) pohybu. Podľa sčítania obyvateľov v roku 2001 mala Slovenská republika 5 379 455 obyvateľov, čo predstavovalo 110 obyvateľov na km². V obci Vlarchy žije v súčasnosti 584 obyvateľov, čo predstavuje hustotu osídlenia 52,05 obyvateľa / km² katastrálneho územia. (Zdroj: ŠÚSR k 31.12.2014).

Obyvateľstvo obce Vlarchy podobne ako jeho počet obyvateľov sa v priebehu času menilo. Vplyv na vývoj počtu obyvateľov mali v minulom storočí obe svetové vojny, kedy počet obyvateľov podobne ako v ostatných obciach Slovenska i strednej Európy klesol.

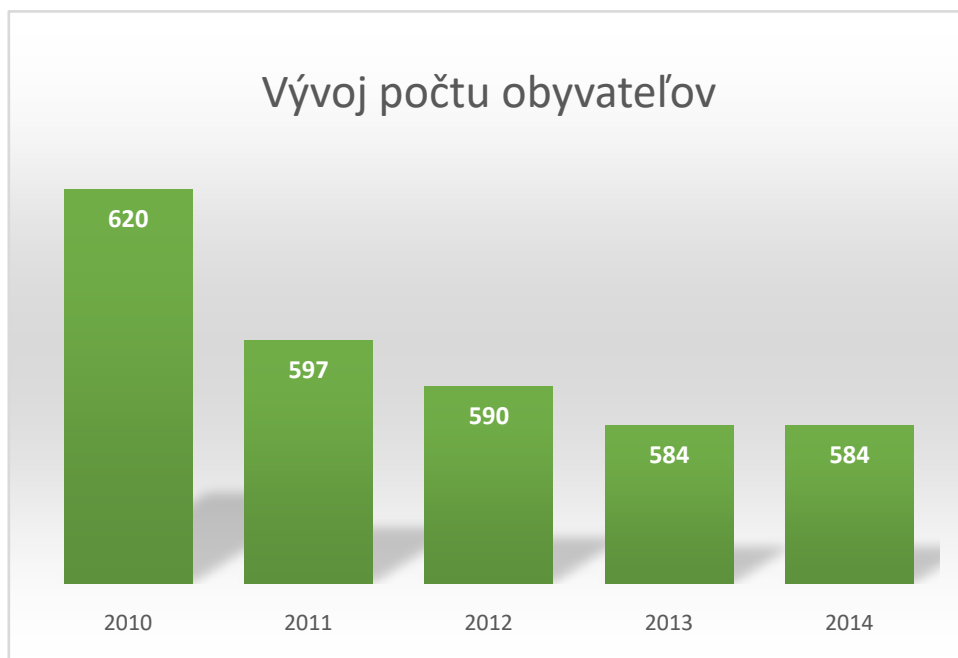
Pre ďalší rozvoj obce okrem ekonomických a sociálnych rozvojových predpokladov sú dôležité pozitívne demografické ukazovatele. Vývoj obyvateľstva je podmienený prirodzeným úbytkom a migráciou obyvateľstva za prácou do mesta.

Za posledné obdobie počet obyvateľstva stagnuje, resp. iba miestne klesá ako to ukazuje i nasledujúca tabuľka a graf.

Tabuľka vývoja počtu obyvateľov:

	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	620	597	590	584	584
Prírastok / úbytok		-23	-7	-6	0

Graf vývoja počtu obyvateľov:

Počet a priemerný vek obyvateľov k 31.12.2014:

Kategória	Počet obyvateľov	%
Deti mladšie ako 15 rokov	67	11,47
chlapci	36	6,16
dievčatá	31	5,31
Občania starší ako 15 rokov	517	88,53
muži	267	45,72
ženy	250	42,81
Obyvatelia na trvalom pobyte	584	100
muži	303	51,88
ženy	281	48,12

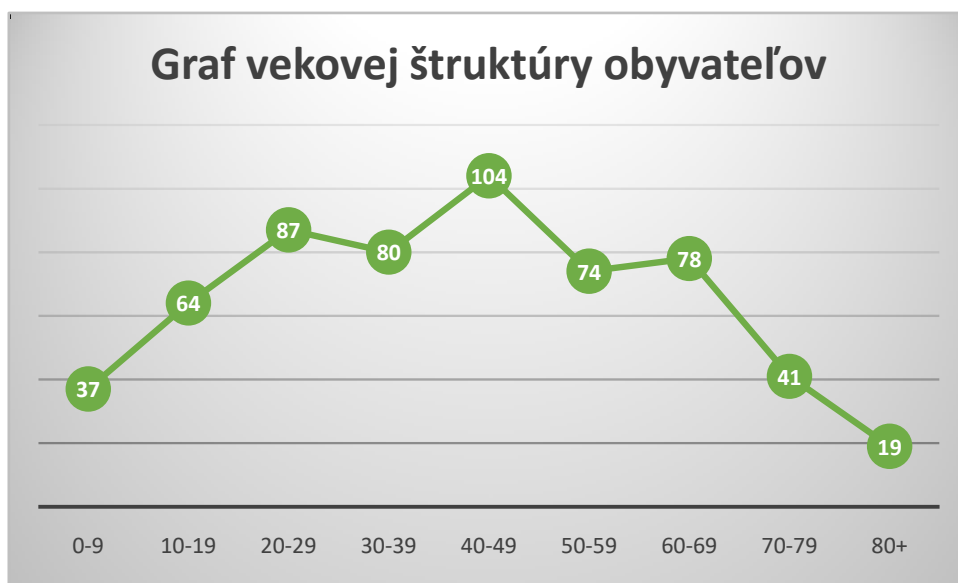

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa vekových skupín:

Pohlavie	Počet obyvateľov spolu	V tom vo vekovej skupine (absolútne)												
		0-9	10-19	20-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-79	80 +
Spolu	584	37	64	87	30	50	59	45	38	36	49	29	41	19
Muži	303	19	35	44	18	26	33	25	21	18	23	17	19	5
Ženy	281	18	29	43	12	24	26	20	17	18	26	12	22	14

(k 31.12.2014, zdroj: <http://slovak.statistics.sk>)

Z uvedených údajov vidieť postupný – veľmi mierny pokles počtu obyvateľov a tiež miernu prevahu mužov, (podiel M:Ž : 303:281), ako aj vysoké percento obyvateľov v produktívnom veku.

A-1-6 – Ekonomické a sociálne špecifiká

Obec Vlachy patrí do významného hospodárskeho regiónu s rozvinutým priemyslom, (Žilinský kraj). Má vysoký podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov a miera ekonomickej aktivity dosahuje viac ako 50 %.

Obec Vlachy v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí do stredne až menej výkonného regiónu. V prepočte na obyvateľa regionálny HDP v Žilinskom kraji dosiahol 11040 € v bežných cenách, čo predstavuje 86,4 % úrovne HDP na obyvateľa v SR.

Obec sa vyznačuje vyrovnaným podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku (0 – 19rokov) a obyvateľov v poproduktívnom veku (ženy 55+, muži 60+ rokov). Vývoj v obci v porovnaní s celokrajským priemerom je mierne nepriaznivý.

V produktívnom veku mierne prevláda ženská populácia. Veková štruktúra podľa pohlavia je charakteristická pre vidiecku populáciu na Slovensku.

Výrobná činnosť a služby

Výrobná činnosť je na území obce Vlachy zastúpená iba minimálne.

V súčasnosti na území obce vyvíjajú svoju činnosť nasledujúce podnikateľské subjekty, zamerané na energetiku, poľnohospodárske služby, stolárstvo, obchod, služby a cestovný ruch:

Právnické osoby:

- ENEL - výroba elektrickej energie, rozvodňa elektriny
- Správa povodia Váhu, š.p. Banská Štiavnica
- GOFEX - služby poľnohospodárstvu. Oprava poľnohospodárskych strojov.
- GALIA - výroba ťažných zariadení a priemyselných vozíkov.
- SLOVEKON - výroba izolačných skiel, sietí, zasklievanie

Fyzické osoby - živnostníci:

Živnostníci na území obce realizujú svoju podnikateľskú činnosť v oblastiach:

- čalúnnictvo
- pohrebná služba
- renovácia starožitného nábytku, stolárstvo, rezbárstvo
- potraviny

Niektoré domácnosti poskytujú ubytovanie.

Poľnohospodárstvo

Celková výmera obce Vlachy je 1.122,39 ha, z toho 468,87 ha je poľnohospodárska pôda nižšej kvality a 653,52 ha výmery územia tvorí nepoľnohospodárska pôda s lesnými pozemkami, vodnými plochami, zastavanými a ostatnými plochami. Poľnohospodársku pôdu vo väčšej miere tvoria orná pôda a trvalý trávny porast. Zanedbateľnými sú plochy záhrad a ovocných sádov.

Z hľadiska poľnohospodárskej produkcie, územie obce Vlachy patrí do typu rastlinnej - s malou produkciou. Štruktúra rastlinnej produkcie vo Vlachoch je pasienkársko-lúčno-zemiakárska.

Hlavnými pestovanými plodinami sú zemiaky, kukurica, jačmeň, pšenica. Na ornej pôde sa pestuje aj lucerka a ďatelina.

Poľnohospodárska výroba bola v minulosti sústredená do hospodárskeho dvora v južnej časti Krmeša. Časť plochy tohto HD je funkčná a nachádza sa v k. ú. Ľubeľa - na začiatku obce. Pôvodným zameraním HD boli chov a ustajnenie hovädzieho dobytku. Hospodársky dvor Krmeš patril Štátnemu majetku Liptovský Mikuláš.

Neskôr tento dvor odkúpila firma MARTON a následne Dušan Mozník.

Firma Marton sa zaoberá chovom ošípaných, moriek, kurčiat - za účelom predaja.

V obci vyvíjajú svoju činnosť traja samostatne hospodáriaci roľníci.

V obci prevláda drobnochov domácej hydiny, chov oviec, ošípaných, kôz - v malom množstve, pre súkromné potreby chovateľov.

V minulosti bol v obci rozšírené ovčiarstvo, ktoré je na ústupe z viacerých dôvodov. Okrem legislatívnych a finančných dôvodov jednou z príčin úpadku ovčiarstva je i postupné znehodnocovanie pozemkov v katastri obce, ktoré sú v procese sukcesie.

Lesné hospodárstvo

Lesy tvoria takmer 11% z celkovej výmery katastra obce. Organizačne patria do LHC Liptovská Teplá a Demänová. Nachádzajú sa tu lesy hospodárske, ochranné a pozemky určené na zalesnenie. Lesy sú zmiešané s prevažujúcim podielom ihličnanov, najmä smrekom, borovicou, smrekovcom. Z listnatých drevín majú výrazné zastúpenie dub, javor, lipa, topoľ. Z krovín šípka, trnka, husté porasty bazy a maliny.

Na území katastra sa nachádzajú tieto hospodárske súbory:

- Hospodárske lesy

Buk a smrek, prímies borovice, jedle, smrekovca, cenných listnáčov.

- Ochranné lesy

Sú to lesy na nepriaznivých stanovištiach, napr. jedľové bučiny so smrekom. Ochranné lesy sú i lesmi na zabezpečenie ochrany pôdy a v mnohých prípadoch ide o spoločné lesné typy aj pre hospodárske lesy.

- Pozemky určené na zalesnenie

Nachádzajú sa na plochách lesného pôdneho fondu neporastených lesom a funkčne vhodných pre lesné porasty.

Vlastníkmi lesov v tomto území sú štát, Urbár Vlašky, Sokolče a súkromní vlastníci.

Majetok obce - objekty vo vlastníctve

Prevažnú časť majetku obce tvorí investičný majetok. Obec má dobrú platobnú schopnosť a je finančne stabilná.

Obec vlastní:

- budovu materskej školy,
- budovu OčÚ,
- tri budovy kultúrnych domov,
- tri budovy PZ
- 4 cintoríny,

Vo vlastníctve obce sú aj príslušné pozemky k vyššie vymenovaným budovám. Okrem nich vlastní množstvo pozemkov – ostatných plôch, ale aj trvalých trávnatých porastov a ornej pôdy, ktoré sú v súčasnosti je prenajaté na poľnohospodárske účely.

Obec aj komplexne spravuje celú verejnú technickú infraštruktúru.

Domový a bytový fond

Urbanistická štruktúra obce sa vyvíjala od 9. storočia. Slovenské osídlenie Vlách prebiehalo v 9.-12. storočí. Pôvodne si obyvatelia stavali príbytky pozdĺž cesty a okolo potoka, postupne dochádzalo k zahusťovaniu sídla ak vytvoreniu a uličnej zástavby. V časti Krmeš kopíruje urbanistické osídlenie tok riečky Kľačianky. V prípade častí Vlachy a Vlašky je urbanistická štruktúra charakterizovaná ulicovou zástavbou a paralelným smerovaním s tokom rieky Váh a po výstavbe VD Liptovská Mara s prírodným kanálom k Bešeňovskej nádrži. Postupné rozrastanie sa sídiel malo za následok rozširovanie jednotlivých ulíc. Ulicová štruktúra sa rozširovala tak, že na hlavnú os obce sa postupne pripájali paralelné a kolmé menšie ulice. V ich priesečníku sa vytvárali malé námestia jednotlivých obcí. (Vlašky, Vlachy)

Veľký rozmach stavebníctva zaznamenala obec v 18.storočí a súvisel s rozvojom baníctva v regióne i následným technickým pokrokom.

V novodobej histórii zásadným spôsobom do rozvoja obce a teda i domovej a bytovej výstavby zasiahlo budovanie VD Liptovská Mara v rokoch 1969-1977. I keď nesporne ide o dielo celonárodného hospodárskeho významu, na výstavbu v obci malo výrazne utlmujúci účinok. Časti obce Vlachy a Vlašky ležia pod priehradným múrom Liptovskej Mary s vodnou elektrárnou. Na toto územie sa vzťahovala stavebná uzávera z bezpečnostných dôvodov v dobe cca 30 rokov po dokončení výstavby diela. Išlo o skúšanie a monitorovanie pevnosti hrádze a prípadných priesakov nad oboma obcami. V tomto období nastal najväčší úbytok

trvalo bývajúcich obyvateľov v obci. Väčšina obyvateľov si hľadala nový domov mimo územia Vlách a Vlašiek.

V obci sa v minulosti stavali drevenice s hospodárskymi budovami a humnami, ktoré sa neskôr nahrádzali murovanými stavbami. Postupne tieto hospodárske objekty strácali svoju opodstatnenosť a dnes sa staršie zachovalé objekty využívajú skôr na rekreačnú funkciu. Neskôr sa architektúra menila v súvislosti s rozvojom stavebných materiálov a zmenou architektonických a urbanistických pohľadov i potrebami obyvateľov. Vývoj smeroval od starších domov, ktoré mali úzky pozdĺžny pôdorys s hospodárskymi budovami v zadnej časti dvora.

V modernej zástavbe ide o domy štvorcového pôdorysu so stanovými strechami a manzardami. Domy sú poschodové, viacgeneračné, prípadne domy s plochou strechou (70-te roky minulého storočia).

Relatívne najnovšia a najhomogénnejšia individuálna domová zástavba sa nachádza v časti Krmeš, kde sú sú vybudované aj dve 6-bytovky a jedna 4-bytovka. V časti Vlacha boli vystavané pôvodne v rámci zariadenia staveniska pri VD Liptovská Mara tri 6-bytovky a jedna 8-bytovka. V tejto časti obce sa nachádza aj objekt Ministerstva vnútra SR, v ktorom bol v rokoch 2004 – 2007 zriadený azylový tábor pre utečencov.

V blízkej budúcnosti obec neuvažuje o výstavbe obecných bytových domov. Počíta s výrazným rozvojom individuálnej bytovej výstavby (IBV) vo vybratých lokalitách.

Nová IBV bude umiestnená:

IBV pri Bešeňovskej VN - Vlašky

IBV Krmeš - ku rozvodni

IBV „Pod diaľnicou“

IBV bude v lokalite za futbalovým ihriskom - v časti Vlašky (pozemky sú vlastníctvom urbaniátu a časť pozemkov vo Vlaškách vlastní Vodohospodárska výstavba a. s.).

IBV v lokalite pod železničnou traťou - miestna časť Krmeš.

A-1-7 – Poskytovanie sociálnych služieb

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu.

Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov.

Medzi hlavné trendy v poskytovaní sociálnych služieb patria:

- de-inštitucionalizovanie sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom,
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov, vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa,
- legitimizovanie kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb), rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb,
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci.

V súlade s uvedenými trendami:

Obec Vlacha zabezpečuje svojim občanom poskytovanie sociálnych služieb, (formou opatrovateľskej služby), v domácom prostredí. Podarilo sa udržať kvalitatívny stav poskytovania uvedenej služby pre občanov odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby. Požiadat' o ňu môžu ťažko zdravotne postihnutí, občania s nepriaznivým zdravotným stavom, dôchodcovia. Obec môže zamestnávať opatrovateľky, ktoré sa starajú o klientov odkázaných

na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách.

Sociálna infraštruktúra v obci Vlachy nie je dobre rozvinutá vzhľadom k nízkemu počtu obyvateľstva obce. V obci absentuje dom sociálnych služieb, alebo zariadenie pre seniorov. Chýba napríklad stredisko poskytovania zdravotnej starostlivosti, kluby pre seniorov a mládež, alebo základná škola, ktorú školopovinné deti navštevujú v susednej obci Ľubelňa, alebo v Liptovskom Mikuláši.

Dávky sociálnej pomoci

Obec poskytuje občanom s trvalým pobytom na jeho území rôzne dávky sociálnej pomoci. Cieľom je pomoc občanom, ktorí sa ocitli v hmotnej núdzi alebo nepriaznivej sociálnej situácii. Obec poskytuje:

- jednorazovú dávku sociálnej pomoci,
- zabezpečuje dotáciu na stravu a školské potreby žiakom z rodín v hmotnej núdzi.

A-1.8 – Technická infraštruktúra

Rozvod vody

Obec nemá samostatný zdroj pitnej vody. Pitná voda je do skupinového vodovodu v rámci, ktorého je realizovaný vodojem Vlachy, privedená z vodného zdroja „Demänovská dolina“, ktorý obhospodaruje Liptovská vodárenská spoločnosť a.s. Liptovský Mikuláš a využíva existujúce rozvody. K dispozícii sú aj studne s vyhovujúcou kvalitou vody – hlavne pre zavlažovanie záhrad. Kapacita zdroja postačuje.

Kanalizácia

V súčasnosti v obci nie je vybudovaná verejná kanalizácia. Splaškové odpadové vody z domov a jednotlivých firiem sú odvádzané do tzv. žump, ktoré sú v zemi už niekoľko desiatok rokov a ktoré vo väčšine prípadov nie sú vodotesné, sú zle prevádzkované, resp. nelegálne vyprázdňované, čím hrozí unikanie odpadových vôd do podzemných vôd a tým aj ohrozenie kvality podzemných vôd.

V súčasnosti je splašková kanalizácia zachytávaná domovými žumpami.

Likvidácia splaškových vôd je riešená individuálne do žump a vývozom splaškov do ČOV Liptovský Mikuláš. Staršie objekty majú septiky. Východná časť obce Vlachy má malú ČOV. Prevádzkovateľom je Ministerstvo vnútra SR a na túto kanalizačnú sieť sú pripojené bytovky,

areál Ministerstva vnútra SR a okolité objekty. Odkanalizované sú objekty Vodných elektrární, Povodia Váhu a bytovky vo Vlachoch.

Nové priestorové usporiadanie a funkčné využívanie riešeného územia v Územnom pláne obce Vlachy, deklaruje rešpektovanie už spracovanej projektovej dokumentácie splaškovej kanalizácie s vyústením do čistiarne odpadových vôd (ČOV), ktorá má dostatočne dimenzovanú kapacitu. Systém odvádzania splaškových vôd je navrhnutý z celého riešeného územia tak, aby odpadové splaškové vody boli odvádzané.

Vývoz komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu

Množstvo komunálneho odpadu, ktorý ročne vytvoria obyvatelia je viac ako 200 t, z toho zneškodňovaného viac ako 90 % , zvyšok sa využíva.

Obec zabezpečuje zber a prepravu komunálnych odpadov vznikajúcich na jej území za účelom ich zhodnotenia alebo zneškodnenia v súlade so zákonom o odpadoch vrátane zabezpečenia zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálnych odpadov v obci a zabezpečenia priestoru, kde môžu občania odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov v rámci separovaného zberu.

Na zber veľkoobjemového odpadu sú v obci rozmiestnené veľkokapacitné kontajnery, ktoré sú pravidelne vyprázdňované.

Elektrifikácia a osvetlenie

Obec Vlachy so všetkými miestnymi časťami je zásobovaná elektrickou energiou z rozvodne 110/22 kV Lisková - vzdušným vedením VN Lisková - Liptovská Mara, z odbočky, ktorá zásobuje obce Lisková, Turík, Lúčky - Kalameny, Liptovská Teplá, Bešeňová, Potok, Vlašky, Vlachy, Krmeš. Domácnosti a ostatné objekty občianskej vybavenosti sú zásobované z 8 trafostaníc VN/NN, ktoré sú umiestnené v intraviláne. Štyri ďalšie trafostanice, umiestnené v extraviláne, zásobujú elektrickou energiou ČOV Vlašky, stanicu ŽSR - Vlachy a 400 kV rozvodňu.

Občania už viackrát v minulosti sformulovali svoje požiadavky na zabezpečenie elektrického vykurovania, ako jediného dostupného ekologického zdroja v lokalite. Existujúce elektrické rozvody však nie sú pripravené na zavedenie tohto typu vykurovania. Kapacita elektrickej siete v obci je už v súčasnosti pomerne vyťažená.

Verejné osvetlenie si vyžaduje rozšírenie a rekonštrukciu, zároveň aj zavedenie bezpečnostného kamerového systému v celej obci.

Vodné dielo Liptovská Mara

Do extravilánu obcí zapadá aj sústava VD Liptovská Mara a vyrovnávacia nádrž Bešeňová. Vodná nádrž Liptovská Mara má rozlohu 21,6 km². Priehradná hrádza je dlhá 1.225 metrov, široká 7 metrov a v základoch má šírku 270 metrov. Svojou výškou 45 metrov je druhou najväčšou sypanou hrádzou v SR. Objemom vody 365 mil. m³ je najväčšou vodnou nádržou na Slovensku. Vodné dielo bolo vybudované v r. 1969-1975.

Pod vodami Liptovskej Mary sú zatopené obce:

Liptovská Svätá Mara, Parížovce, Nežitovce, Sokolče, Nižné Dechtáre, Vyšné Dechtáre, Paludza, Sestrč, Čemice, časť katastra Liptovskej Sielnice a Liptovského Trnovca, Nižný a Vyšný Zádiel, Ráztoky.

Bešeňovská vyrovnávacia nádrž vo Vlaškách má rozlohu 1,92 km². Pod Bešeňovskou nádržou sú zatopené: časť obce Vlašky - Demčiny a Vrbie.

Hlavnými účelmi VD Liptovská Mara sú protipovodňová ochrana a výroba elektrickej energie. Toto vodné dielo je podpriehradového typu, zasunuté do vzdušného svahu zemnej priehrady. Má 4 turbíny: 2 Kaplanove a 2 reverzné diagonálne, ktoré slúžia ako čerpadlá. Inštalovaný výkon je 198 MW s ročnou výrobou 268,9 GWh elektrickej energie.

Vyrovňavacia nádrž Bešeňová sa nachádza v združenom objekte priehrady. S Liptovskou Marou ju spája prívodný kanál, oddeľujúci časť Vlacha od časti Vlašky. Bešeňovská nádrž má 2 priamoprietokové horizontálne turbíny s inštalovaným výkonom 2 x 2,4 MW a ročnou výrobou 22,2 GWh elektrickej energie.

Ďalšími časťami komplexu vodného diela Liptovská Mara sú transformovňa a rozvody elektrickej energie vyššieho významu. Rozvody smerujú mimo kataster obce západným a východným smerom. Vedenia majú ochranné pásma v ploche od 20-50 m a obmedzujú využitie pôdy na týchto plochách.

Plynofikácia

Obec Vlacha nie je plynofikovaná. Prípadná plynofikácia v obci by mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia, nakoľko by sa znížil podiel emisií zo spaľovania tuhých palív a znížila by sa tvorba komunálneho odpadu.

Na varenie v domácnostiach sa využívajú plynové propán-butánové bomby (PB). Kultúrny dom s Obecným úradom vo Vlachoch je napojený na zásobník PB.

So zavedením plynu v obci Vlacha SPP a. s. v najbližšej budúcnosti nepočíta.

Teplo

Zásobovanie teplom je zabezpečené v individuálnych kotolniach a systémoch, pretože v obci nie je zavedený zemný plyn, využíva sa najmä pevné palivo a elektrická energia.

Pošta a telekomunikácie

V obci je zriadená prevádzka Slovenskej pošty v miestnej časti Vlarchy v budove obecného úradu. Adresa poštovej prevádzky, Vlarchy 126.

Poštový kód obce, (PSČ), je 032 13.

Z hľadiska telekomunikačného je obec napojená na uzlovú telefónnu oblasť (UTO) Liptovský Mikuláš 044.

Obec Vlarchy je pripojená do pevnej komunikačnej siete cez MTO Ľubľa. Rozvod z automatickej telefónnej ústredne je vykonaný káblovým vedením až po účastnícke rozvádzače, z ktorých sú linky vedené priamo k účastníkom buď zemným káblovým vedením alebo vzdušným vedením.

Obec nie je dostatočne pokrytá signálom mobilných operátorov, (Orange, T-Mobile, O₂).

Pokrytie televíznym signálom zabezpečuje vysielateľ Havránok. V obci nie je rozvod káblovej televízie.

V obci je zavedený drôtový rozhlas. Rozvod je realizovaný vonkajším vedením, pripojeným z budovy obecného úradu. Je potrebná rekonštrukcia rozvodu zavedením bezdrôtového systému a jeho rozšírenie do periférnych častí obce s perspektívou aj do nových lokalít IBV.

Doprava

Obec je napojená na štátnu cestu I/18, prechádzajúcu katastrálnym územím Ľubľa, od obce vo vzdialenosti cca 4000 m. Obec je s ňou prepojená hlavnou cestnou komunikáciou III. triedy č. 018119, ktorá je trasovaná stredom obce. Sieť miestnych komunikácií má vo Vlachoch, Vlaškách a Krmeši celkovú dĺžku 6 km. Tieto miestne cesty sú rôznej kvality a v rôznom technickom stave. Miestne komunikácie zabezpečujú prístup k jednotlivým rodinným domom a k bytovkám. Technický stav je vcelku uspokojivý.

Rekonštrukciu nutne vyžadujú niektoré miestne komunikácie v časti Vlašky a Vlarchy.

Katastrálnym územím obce prechádza diaľnica D1 Ivachnová – Poprad (európsky koridor E50). Hlavné pešie ťahy nie sú vždy potvrdené pešími komunikáciami. Správcom cesty III. triedy je Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja. Ochranné pásmo ciest I. triedy je 50 m od osi vozovky, u ciest III. triedy 20 m od osi vozovky. Správa ciest v súčasnosti v katastri obce neuvažuje s rozvojom cestnej siete. Hromadná doprava je zabezpečovaná pravidelnou autobusovou dopravou SAD, ako spojenie medzi obcou Vlarchy, obcou Ľubľa a mestom Liptovský Mikuláš. Frekvencia autobusových spojov nie je dostačujúca.

Obec má priame napojenie na železničnú sieť, obyvatelia obce ju vzhľadom k dobrej frekvencii spojov pravidelne využívajú.

Od hlavnej cestnej komunikácie cez obec sa odvíjajú vedľajšie miestne cestné komunikácie. Dopravný systém v súčasnom stave tvorí základnú kostru cestnej infraštruktúry a bude ju potrebné zachovať v pôvodnom trasovaní s tým, že s výstavbou novej IBV sa môžu dobudovať ďalšie obslužné komunikácie k novým objektom.

Súčasne je nevyhnutné riešiť pešie ťahy, rekreačné cyklistické trasy a turistické chodníky v nadväznosti sprístupnenia širšieho okolia. Všetky cesty sú v relatívne dobrom technickom stave, vyžadujú si z hľadiska prevádzky a bezpečnosti lokálnu rekonštrukciu. Úpravy si však vyžadujú priestory okolo hlavného cestného telesa. Ide najmä o vybudovanie chodníkov a prechodov.

Pozornosť vyžaduje rekonštrukcia zastávok pre cestujúcich autobusovou dopravou a zrealizovanie ozvučenia železničnej zastávky.

A-1-9 – Sociálna infraštruktúra (vybavenosť obce)

Školstvo

V obci sa v súčasnosti nenachádza školské zariadenie z dôvodu nízkeho počtu žiakov. Obec prevádzkuje materskú školu. Zariadenie sídli v adaptovanom objekte bývalej obecnej školy vo Vlachoch, v severozápadnej časti obce. Odbornosť výchovno-vzdelávacej činnosti je 100%-ná. Vo vzťahu k počtu detí, pracovným podmienkam a hygienickým podmienkam má MŠ zodpovedajúce vonkajšie i vnútorné priestory. V MŠ okrem pedagogických pracovníčok pracujú upratovačka, kuchárka a na vedúca školskej jedálne. MŠ aktívne spolupracuje s logopédom, deti sa učia anglický jazyk.

Školopovinné deti dochádzajú do školského zariadenia v Ľubeli, ktorá je bývalou strediskovou obcou. Tu sídli ZŠ ročníkov 1.-9. Obec Ľubela je vzdialená od Vlách cca 4 km. Deti využívajú autobusovú dopravu SAD Liptovský Mikuláš (trasa Vlašky - Ľubela), prípadne ich do školy vozia rodičia. Z prieskumu vyplýva, že deti častokrát nemajú zosúladený rozvrh s grafikom autobusov SAD. Mnohé z nich potom absolvujú cestu domov peši, prechádzajúc cez hlavnú cestu Liptovský Mikuláš - Ružomberok a po ceste do Krmeša stopujú osobné motorové vozidlá.

Kultúra

V obci Vlachy sú tri kultúrne domy. V časti Vlašky si tento objekt vyžaduje kompletnú rekonštrukciu a prestavbu, v časti Krmeš prebehla rekonštrukcia v roku 2014, tento objekt slúži ako evanjelická modlitebňa a jediný funkčný kultúrny dom je v časti Vlachy, kde sú k dispozícii dve sály, kuchynka s príslušenstvom, na poschodí sa nachádza obecný úrad, zasadačka a obecná knižnica.

Šport

Športové aktivity v obci sú zastrešené účasťou družstiev športovcov vo futbalových súťažiach.

Vlachy:

Športový areál - futbalové ihrisko časti Vlachy sa nachádza v údolí za viaduktom, ktorým vedie diaľnica D1 Ivachnová - Liptovský Mikuláš a železničná trasa Košice - Žilina, v smere sever - juh. Futbalový areál je v dobrom technickom stave, udržiavaný, má prístupné objekty - bufet, klubové priestory, sociálne zariadenie. Ihrisko slúži nielen na futbalové zápasy, ale i napr. na súťaže hasičských zborov a ďalšie väčšie športové aktivity.

Vlašky:

Areál futbalového ihriska sa nachádza v južnej časti obce Vlašky, vedľa hlavnej cesty II. triedy, za kostolom, kaplnkou a kultúrnym domom. Je v dobrom technickom stave. Nie je k nemu vybudovaná ďalšia doplnková vybavenosť (šatne, bufety, iné objekty).

Krmeš:

V časti Krmeš pri bytovkách je zriadené malé volejbalové ihrisko, ktoré sa v zime využíva ako ľadová plocha.

Rozšírenie všestranných športových aktivít by si vyžadovalo vybudovať napríklad multifunkčné ihrisko, odpočinkové miesta na pikniky, cykloturistické trasy, jazdu na koni, či požičovňu športových potrieb a pod.

Obec má k dispozícii:

- dve futbalové ihriská / len futbalová plocha,
- dopravné ihrisko,
- detské ihrisko,

V obci pôsobia športové organizácie ako:

- obecný futbalový klub,
- stolnotenisový oddiel
- klub Aerobik, Joga
- dva dobrovoľné hasičské zbory Krmeš – Vlachy a Vlašky

Zdravotná starostlivosť

Z hľadiska poskytovania zdravotnej starostlivosti sú k dispozícii:

- nemocnica s poliklinikou, (NsP) a lekáreň v Liptovskom Mikuláši (13 km),
- poskytovanie sociálnej služby seniorom v domácom prostredí neverejnými poskytovateľmi.

Lekársku starostlivosť poskytujú zdravotnícke zariadenia v Liptovskom Mikuláši. Chýba aj stomatologická ordinácia. Absencia detského lekára v obci sťažuje situáciu zasa matkám s malými deťmi, ktoré za ošetrovaním dochádzajú do Ľubele (4 km) a do Liptovského Mikuláša. V obci sa nenachádza ani zariadenie sociálnej starostlivosti, obyvatelia obce využívajú zariadenia sociálnych služieb v Liptovskom Mikuláši, Ružomberku a v iných okolitých obciach. Obec v súčasnosti nezamestnáva opatrovateľov pre starších nevládných občanov, rozvoz stravy pre imobilných občanov nie je.

V meste Liptovský Mikuláš sa nachádza široké spektrum neverejných poskytovateľov sociálnych služieb aj pre okolité obce napr. kluby, občianske združenia, zväzy, a tiež iné subjekty na území mesta, preto sa s vybudovaním sociálneho zariadenia v obci v súčasnosti nepočíta.

Služby a maloobchod

V obci sa nachádzajú:

- 2 predajne so zmiešaným tovarom (po jednej v časti Krmeš, Vlaky),
- 2 hostince,
- poskytovanie ubytovania v privátoch penziónoch a chatách.

V obci v miestnej časti Vlaky sa nachádza predajňa so zmiešaným tovarom, ktorá je v prenájme súkromného podnikateľa. V miestnej časti Krmeš je v prevádzke predajňa so zmiešaným tovarom. Pohostinské odbytové strediská sú využívané hlavne v letných mesiacoch, a to turistami a rybármi, navštevujúcimi Liptovskú Maru.

V letnej sezóne, pri zvýšenej návštevnosti, chýba reštauračné a stravovacie zariadenie s prípadnými ubytovacími kapacitami.

Obec spravuje štyri cintoríny v jednotlivých miestnych častiach.

A-1-10 – Ex-post hodnotenie plnenia Strategických rozvojových cieľov predošlého PHSR.

Cestou k naplneniu dlhodobej vízie rozvoja obce bolo stanovenie a plnenie strategických rozvojových cieľov za účelom zlepšenia kvality života v obci rozvojom infraštruktúry, s dôrazom na potreby občanov a estetický vzhľad obce v oblastiach:

GLOBÁLNYM CIEĽOM ROZVOJA OBCE NA ROKY 2007 - 2015 bola

Komplexná revitalizácia sídla Vlacha v intenciách súčasnej potreby a budúcej všeobecnej prosperity obce.

Hodnotenie plnenia úloh podľa štruktúry akčného plánu napĺňania strategického cieľa predošlého PHSR:

(Hodnotenie: **zrealizované**, **čiastočne zrealizované**, **nezrealizované**)

1. Zabezpečiť všestranný rozvoj obce, a to dobudovaním verejnej, dopravnej, občianskej, technickej a sociálnej vybavenosti obce.
čiastočne zrealizované
2. Posilniť demografický vývoj podporou individuálnej bytovej výstavby, rozvojom školstva, kultúry a telovýchovy.
čiastočne zrealizované
3. V maximálnej miere využiť existujúci potenciál obce, najmä pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie v rámci regiónu Stredného Liptova
čiastočne zrealizované
4. Účelne skvalitňovať životné prostredie a systém ekologickej stability
Zrealizované
5. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky pre všetkých obyvateľov obce
zrealizované
6. Podporovať rozvoj IBV, rekonštrukcie starých chátrajúcich objektov za účelom premeny celkového vzhľadu obce
zrealizované

A-2 Analýza vonkajšieho prostredia

A-2-1 – Identifikácia hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia a analýzy vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj v obci.

Obec Vlacha je súčasťou Vyššieho územného celku Žilina, (Žilinský samosprávny kraj). Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce.

Žilinský samosprávny kraj patrí medzi významné hospodárske regióny s rozvinutým priemyslom. Má 48,8 % ekonomicky aktívnych obyvateľov a miera ekonomickej aktivity dosahuje 58 %. V rámci podnikateľských aktivít malo ku koncu roka 2013 v Žilinskom kraji sídlo 9,6 % zo všetkých ziskových organizácií na Slovensku a 14,9 % z celkového počtu fyzických osôb. V roku 2013 pracovalo v kraji 12,8 % zamestnaných osôb z ich celkového počtu v SR a medziročne sa ich počet zvýšil o 2,8 %. Priemerná nominálna mesačná mzda dosiahla 732 Eur a za celoslovenským priemerom zaostala o 11,2 %.

Žilinský samosprávny kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k stredne výkonným regiónom Slovenska. Tvorba hrubého domáceho produktu v období rokov 2001 až 2011 mala stúpajúci trend okrem roku 2009, kedy bol zaznamenaný medziročný pokles. V roku 2001 regionálny hrubý domáci produkt dosiahol hodnotu 3 607 miliónov Eur, v roku 2011 bol 7 605 miliónov Eur v bežných cenách. Objem v kraji vytvoreného HDP predstavuje 11 % podiel na vytvorenom HDP v SR.

Priemysel prispieva významnou mierou k hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu. Dôležitým ukazovateľom úrovne priemyselnej výroby sú tržby za vlastné výkony a tovar. V priemyselných subjektoch Žilinského kraja dosiahli v roku 2013 tržby za vlastné výkony a tovar v podnikoch s 20 a viac zamestnancami 11 757,4 mil. Eur. Podiel kraja (15,6 %) na celoslovenskom objeme tržieb v priemysle bol druhý v poradí, po kraji Bratislavskom (36,5 %). Z územného hľadiska rozhodujúcu časť tržieb v kraji vyprodukovali podniky v okrese Žilina (70,1 %). Podľa ekonomických činností najväčší podiel 56,2 % na hrubom obrate v kraji tvorila výroba motorových vozidiel. Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu sa podieľala 11,9 %, výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných 7,1 % a výroba papiera a papierových výrobkov 6,6 %.

V Žilinskom samosprávnom kraji má silnú pozíciu stavebníctvo. Stavebné subjekty sídlia v Žilinskom kraji realizovali v roku 2013 tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 1 193 mil. Eur. Žilinský kraj s podielom 16,4 % bol druhý v poradí za krajom Bratislavským (29,1 %).

Žilinský samosprávny kraj má veľmi dobrú dopravnú polohu v rámci Slovenska na dôležitých medzinárodných a vnútroštátnych komunikáciách. Prechádza ním hlavný cestný ťah z Českej republiky na Ukrajinu i cestné ťahy z Bratislavy a Šiah smerom do Poľska. Ku koncu roka 2013 bolo v kraji 67 km diaľničných úsekov a ďalšie sú vo výstavbe. Organizácia železničnej dopravy predurčuje Žilinský kraj za miesto napojenia železničnej siete Slovenska na celoeurópsky systém. Prepojenie je zabezpečené hlavnou traťou Bratislava - Košice, ktorá prechádza cez Žilinu a traťami zo susedného Poľska a Českej republiky, ktoré prechádzajú Čadcou smerom na Žilinu. Tým sa Žilina stáva dôležitým dopravným uzlom ako regiónu tak Slovenska. Regionálny charakter majú železnice Žilina - Rajec, Čadca - Makov na Kysuciach a Kľačany - Trstená na Orave. Centrálnym uzlom je Žilina s novou zriaďovacou stanicou Teplica nad Váhom. Medzinárodná letecká doprava je lokalizovaná 10 km od centra regiónu v obci Dolný Hričov.

Školstvo reprezentuje sieť školských zariadení. V kraji pôsobí 341 materských škôl, 262 základných škôl, 30 gymnázií, 2 konzervatória, 62 stredných odborných škôl. V krajskom meste má sídlo Žilinská univerzita, v Martine sídli Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského Bratislava, v Ružomberku Katolícka univerzita a v Liptovskom Mikuláši Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika.

Žilinský samosprávny kraj je významný kultúrny región Slovenska a disponuje bohatým kultúrno-historickým potenciálom. Najznámejšími národnými kultúrnymi pamiatkami sú Bytčiansky zámok pôvodne stavaný ako vodný hrad, lesná železnica v Múzeu kysuckej

dediny vo Vychylovke, Oravský hrad v Oravskom Podzámku, Slovenské národné múzeum v Martine, prvá budova Matice slovenskej v Martine, lesná úvratňová železnica Chmúra - Tanečník v Oravskej Lesnej, múzeum P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne a hrad Strečno pri Žiline. Známa je i ojedinelá ľudová architektúra v Čičmanoch, drevený betlehem v Rajeckej Lesnej, ako aj svetový unikát - drotárska expozícia Považského múzea, umiestnená v Budatínskom zámku. Do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO je zapísaná osada Vlkolíneček - pamiatková rezervácia ľudovej architektúry a v Tvrdošíne sa nachádza vzácna pamiatka UNESCO - gotický drevený kostolík z 15. storočia.

Región Žilinského samosprávneho kraja je bohatý na výskyt minerálnych a termálnych vôd, ktoré sa využívajú na liečenie v kúpeľoch Vlaky (pohybová a nervová sústava), Turčianske Teplice (urologické a reumatické ochorenia), Lúčky (ženské ochorenia) a Liptovský Ján (tráviaca sústava a reumatické ochorenia). Minerálne vody sa využívajú aj ako stolové vody Budiš, Fatra a Korytnica. Na rekreačné účely sa využívajú geotermálne vrty v Liptovskom Jáne, Bešeňovej, Rajeckých Tepliciach a Rajci, Oraviciach a Stráňavách, Bešeňovej a Liptovskom Mikuláši – Tatralandia.

(Zdroj: <http://slovak.statistics.sk>).

Najväčším rozvojovým potenciálom regiónu Žilinského samosprávneho kraja je:

- výhodná geografická poloha medzi rýchlorastúcimi regiónmi SR,
- priemyselná tradícia a dobrá exportná výkonnosť, diverzifikovaná odvetvová infraštruktúra s vybudovanou energetickou sieťou,
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily,
- vysoký podiel malého a stredného podnikania v rámci hospodárskej štruktúry,
- vysoká odborná úroveň pracovníkov vo všetkých oblastiach priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Strategické ciele:

- zvýšiť produktivitu a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb,
- rozvíjať ľudské zdroje a zvyšovať ich adaptabilitu a vytvárať dostatok nových pracovných miest v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou,
- zvyšovať efektivitu poľnohospodárskej produkcie a kvalitu života vidieckej populácie,
- rozvíjať nové ekologicky orientované služby,
- využiť geotermálne pramene pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využívania regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu,
- rast zamestnanosti v sektore služieb,
- vznik nových väzieb medzi sektormi, odvetvami na regionálnej i medzinárodnej úrovni,

- rozvoj vidieka,
- zhodnotenie potenciálu v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry dobudovaním diaľnice,
- zlepšenie kapacít cestovného ruchu.

A-3 Zhodnotenie súčasného stavu

A-3-1 – SWOT Analýza

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné a slabé stránky, ako aj na príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja a vnímať ho ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Vlacha nevyhnutnosťou. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii, to príležitosťou vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických rozvojových a strategických cieľov.

Poznámka - definícia SWOT:

- Silné stránky (**S**trengths) – interné / vnútorné atribúty / vlastnosti organizácie, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa,
- Slabé stránky (**W**eaknesses) - interné / vnútorné atribúty / vlastnosti organizácie, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa
- Príležitosti (**O**pportunities) – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť organizácii k dosiahnutiu cieľa
- Ohrozenia (**T**hreats) – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť organizácii dosiahnutie cieľa

SWOT ANALÝZA

	Užitočné pre dosiahnutie cieľov	Škodlivé pre dosiahnutie cieľov
Vnútorné atribúty organizácie	Silné stránky S	Slabé stránky W
Vonkajšie atribúty prostredia	Príležitosti O	Ohrozenia T

Pozornosť treba venovať oblastiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce SWOT analýzy, (schémy), prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Vlacha a kvalitu života v obci.

A-3-1-1 – Hospodárstvo, vedecko technický rozvoj a rozvoj podnikania

		Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa	
Vnútorne atribúty organizácie	Silné stránky	body	Slabé stránky	body	
	priaznivé podmienky pre rozvoj stredného a malého podnikania - existencia priemyselného parku (GOFEX, GALIA, SLOVEKON, ...)	1	absencia vybraných typov služieb - reštaurácia, penziónové ubytovanie, výdajňa jedál ...a pod.	1	
	pomerne veľká rozloha katastrálneho územia	1	obmedzenie využiteľnosti plôch ochrannými pásmami elektrického vysokonapäťového vedenia	1	
	vyhovujúca dopravná dostupnosť obce	1	malý investičný potenciál obyvateľstva	1	
	blízkosť okresných sídel (LM, RK) ako ekonomických centier regionálneho významu s priamym spojením autobusovou dopravou	1	nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci, väčšina obyvateľov za prácou z obce odchádza	1	
	existujúci dopyt po nehnuteľnostiach v katastri obce	1	nízka bonita poľnohospodárskej pôdy a menej vhodné klimatické podmienky	1	
	dostatok konkurencie schopnej pracovnej sily	1	pomalé rozvíjanie malého a stredného podnikania - neochota obyvateľstva vstupovať do podnikateľských aktivít	1	
	vysoké percento obyvateľov v produktívnom veku	1			
	Spolu:	7	Spolu:	6	
Vonkajšie atribúty prostredia	Príležitosti	body	Ohrozenia	body	
	podpora malého a stredného podnikania za vytvorenia vhodných podmienok	1	nízka úroveň služieb	1	
	tvorba regionálnych väzieb za účelom kooperácie hospodárskych aktivít v širšom okolí	1	administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU	1	
	spolupráca (združovanie) s okolitými obcami za účelom zvýšenia objemu investičného kapitálu (rozvoja ekonomického potenciálu)	1	nepredvídateľné legislatívne zmeny, zmeny v daňovej politike neúmerne zaťažujúce podnikateľov	1	
	využitie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU	1	pomerne nízka využiteľnosť pracovnej sily na území obce	1	
	kooperácia samosprávy (okolitých samospráv) so vzdelávacími inštitúciami za účelom synchronizácie vo vzťahu k trhu práce (budúcemu rozvoju obce - širšieho regiónu)	1	neochota zapájania sa samospráv, organizácií, podnikateľov do vzájomnej spolupráce	1	
	vstup zahraničného kapitálu	1	nízka motivácia obyvateľstva k rozvoju podnikateľských aktivít	1	
	zriadenie výdajne jedál	1	nedostatočná podpora malých a stredných podnikov zo strany štátu	1	
	rekonštrukcia kaštieľa na ubytovacie zariadenie s reštauráciou	1	nízka bonita využívanej poľnohospodárskej pôdy a nízke produkčné parametre poľnohospodárstva	1	
			kaštieľ vlastní súkromné osoby, obec nemá možnosť o jeho rekonštrukcii priamo rozhodovať	1	

	Spolu:	8	Spolu:	9
--	--------	---	--------	---

A-3-1-2 – Doprava a komunikácie

		Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa	
		Silné stránky	body	Slabé stránky	body
Vnútorne atribúty organizácie		dobré prepojenie obecných komunikácií na hlavnú cestnú sieť - napojenie na štátnu cestu I/18	1	chýbajú informačné tabule, jednotlivé cesty do častí obce nie sú dostatočne označené	1
		blízky prístup na diaľnicu D1 - napojenie na medzinárodné dopravné koridory	1	absencia záchytných parkovísk pri vstupoch do obce	1
		vyhovujúci systém miestnej autobusovej dopravy - 4 zástavky SAD	1	nedobudované chodníky pre peších	1
		vybudované miestne cestné komunikácie v intraviláne obce	1	absencia zokruhovania ulíc	1
		cez kataster obce vedú cyklotrasy	1		
		Spolu:	5	Spolu:	4
Vonkajšie atribúty prostredia		Príležitosti	body	Ohrozenia	body
		rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov pre peších	1	nárast osobnej dopravy občanov obce	1
		dobudovanie cyklotrás a cyklochodníkov - zvýši bezpečnosť cyklistov	1	zokruhovanie ulíc v obci	1
		využitie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU	1	administratívna náročnosť získavania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU	1
		Spolu:	3	Spolu:	3

A-3-1-3 – Technická infraštruktúra a služby

Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa		
Vnútorne atribúty organizácie	Silné stránky	body	Slabé stránky	body
	existencia pobočky Slovenskej pošty, existencia 3 KD s dostatkom priestorov, existencia cintorínov	1	vysoká energetická náročnosť nezrekonštruovanej časti verejného osvetlenia, jeho nedostatočná kapacita	1
	vybudovaná rozvodná sieť elektrickej energie a sieť verejného osvetlenia	1	máme vlastnú fotovoltaickú elektrárňu	1
	vybudovaný vodovod - väčšina obyvateľov je napojená	1	nedobudovaná splašková kanalizácia - malý počet prípojkov pre občanov	1
	sebestačnosť domácností v oblasti vykurovania (pevné palivá, elektrina)	1	nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcej infraštruktúry	1
	vyhovujúci systém miestnej autobusovej dopravy a železničnej dopravy	1	nedobudované chodníky pre peších	1
	existencia verejného rozhlasu	1	nezrekonštruovaná budova kultúrneho domu v m.č. Vlašky	1
	existencia územného plánu obce	1	obec nie je plynofikovaná	1
	existencia predajní s potravinami a zmiešaným tovarom	1	zastaraný verejný rozhlas	1
	dobré predpoklady pre rozšírenie miestnej infraštruktúry	1		
	Spolu:	9	Spolu:	8
Vonkajšie atribúty prostredia	Príležitosti	body	Ohrozenia	body
	dobudovanie splaškovej kanalizácie	1	nedostatok vlastných finančných zdrojov na dobudovanie splaškovej kanalizácie	1
	rozšírenie inžinierskych sietí k novej IBV	1	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk	1
	rekonštrukcia verejného rozhlasu	1		
	dobudovanie chodníkov pre peších popri miestnych komunikáciách	1	stavebné a legislatívne prekážky, nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pôde	1
	možnosť získania finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR)	1	malá miera podpory obcí zo strany štátu	1
	vytváranie partnerstiev - podnikatelia, mimovládne organizácie, samospráva, štátna správa pri riešení rozvoja obce formou zapojenia do miestnej akčnej skupiny (MAS)	1	nedostatočná regionálna spolupráca a chýbajúce partnerstvá	1
Spolu:	6	Spolu:	5	

A-3-1-4 – Sociálna oblasť a zdravotníctvo

		Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa	
		Silné stránky	body	Slabé stránky	body
Vnútorne atribúty organizácie		kvalitné poskytovanie opatrovateľskej služby v domácom prostredí a prostredníctvom zariadení v okresnom sídle	1	absencia sociálneho zariadenia (ZPS alebo DSS) priamo v obci	1
		dlhodobá tradícia náboženských podujatí	1	nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života	1
		vlastné kultúrne domy	1	nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia	1
		plnenie funkcie osobitného príjemcu sociálnych dávok	1	absencia zdravotníckeho zariadenia priamo v obci	1
		dohľad nad nesvojprávnymi občanmi v spolupráci s príslušnými štátnymi orgánmi	1		
		dostupná lekárska starostlivosť v Liptovskom Mikuláši (13km) a v Ľubeli (4 km)	1		
		Spolu:	6	Spolu:	4
Vonkajšie atribúty prostredia		Príležitosti	body	Ohrozenia	body
		zabezpečenie návštevy všeobecného lekára aspoň 1krát týždenne do obce	1	nedostatok vlastných finančných zdrojov na vybudovanie zariadenia pre seniorov	1
		možnosť rozšírenia služieb pre seniorov a sociálne odkázaných občanov	1	zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí	1
		podpora rozvoja sociálnych služieb	1	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva	1
		zlepšiť podmienky osobnej starostlivosti o deti	1	zvyšujúce sa finančné náklady na poskytovanie sociálnych služieb	1
		Spolu:	4	Spolu:	4

A-3-1-5 – Školstvo, kultúra a šport

		Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa	
Vnútorne atribúty organizácie		Silné stránky	body	Slabé stránky	body
		existencia materskej školy	1	absencia školských zariadení a jasieľ - máme materskú školu	1
		existencia detského a dopravného ihriska	1	absencia multifunkčného ihriska a športových priestorov	1
		predpoklad zvyšovania počtu detí vo vekovej skupine od 0 do 4 rokov	1	absencia vzdelávacích aktivít organizovaných obcou	1
		prírodný, kultúrny a historický potenciál	1	nevyužitý prírodný potenciál pre cestovný ruch, telovýchovu a šport	1
		vhodné podmienky pre rozvoj agroturistiky a vidieckej turistiky - blízkosť Tatier a vodnej nádrže Liptovská Mara	1	chýbajúca klubová činnosť pre deti a mládež	1
		obecná knižnica s bohatým a rozmanitým knižným fondom, osobným a individuálnym prístupom k používateľom knižnice a dobrou spolupracou s organizáciami obce	1	nedobudovaná infraštruktúra pre voľnočasové aktivity a šport	1
		existencia futbalových a volejbalového ihriska, tiež obecného futbalového klubu, stolnotenisového oddielu	1		
		existencia združenia aerobic,	1		
		v obci sú dva dobrovoľné hasičské zbory	1		
		Spolu:	9	Spolu:	6
Vonkajšie atribúty prostredia		Príležitosti	body	Ohrozenia	body
		vidiecke sídlo s potenciálom pre aktivity v prírode - rekreácia, turistika, cykloturistika, lyžovanie, kúpanie - v okolí obce je atraktívna príroda (Liptovská Mara, Nízke Tatry)	1	malý záujem o kultúrno-vzdelávacie aktivity	1
		využitie knižnice ako priestoru propagácie mesta a okolia pre turistov a pre seniorov ako miesta sociálneho kontaktu	1	posun priorít a záujmov mládeže ku konzumnému a pasívnemu spôsobu života	1
		zefektívnenie spolupráce s okresným mestom na regionálnej úrovni	1	nedostatočná regionálna spolupráca a chýbajúce partnerstvá	1
		zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, obnova zanikajúcich tradícií	1		
		rekonštrukcia šp.objektu z budovy bývalého KD Vlašky.	1		
				Spolu:	5

A-3-1-6 – Životné prostredie

		Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa	
Vnútorne atribúty organizácie	Silné stránky	body	Slabé stránky	body	
	atraktívna lokalita s kvalitným životným prostredím v blízkosti nádrže Liptovská Mara a pohoria Nízke Tatry	1	nie je dobudovaná splašková kanalizácia	1	
	zabezpečený odvoz TKO a DSO	1	nedostatok lesných porastov na území obce	1	
	relatívne tiché, čisté a estetické prostredie pre život a rozvoj IBV	1	stredný stupeň úniku radónu	1	
	vysoký podiel zelene v obci a okolí (TTP)	1			
	obec je aktívny člen združenia Ekológ	1			
		5	Spolu:	3	
Vonkajšie atribúty prostredia	Príležitosti	body	Ohrozenia	body	
	dobudovanie splaškovej kanalizácie	1	nedostatok vlastných finančných zdrojov na dobudovanie splaškovej kanalizácie	1	
	regulácia koryt miestneho toku a revitalizácia jeho okolia	1	potenciálna nízka ochota obyvateľov podieľať sa na separácii TKO a riešení problémov so zeleným odpadom	1	
	zvýšiť ekologické a právne povedomie obyvateľstva	1	nízka disciplína pri nakladaní odpadmi - existencia čiernych skládok	1	
	dodanie kompostérov do domácností, alebo zriadenie centrálneho kompostoviska	1			
	zalesňovanie - výsadba drevín	1			
	možnosť získania finančných prostriedkov z eurofondov	1			
	Spolu:	6	Spolu:	3	

A-3-1-7 – Cestovný ruch

		Užitočné pre dosiahnutie cieľa		Škodlivé pre dosiahnutie cieľa	
Vnútorne atribúty organizácie	Silné stránky	body	Slabé stránky	body	
	dobré cestné a železničné spojenie s okresným mestom Liptovský Mikuláš a krajským mestom Žilina a dobré prepojenie obecnej komunikácie na hlavnú cestnú sieť a diaľnicu D1	1	málo rozvinutý cestovný ruch	1	
	blízkosť významných atraktívnych stredísk cestovného ruchu: Nízke Tatry, Západné Tatry, Liptovská Mara, Tatralandia, Bešeňová, ...a iné	1	nedostatočná spolupráca obcí v rámci regiónu pri príprave, ponuke a propagácii	1	
	dobré možnosti nemasových foriem rekreácie a turizmu	1	nedostatočný sortiment a objem poskytovaných služieb	1	
	blízkosť Gôtovskej zátoky využívanej na rybolov a vodné športy	1	absencia turistickej informačnej kancelárie	1	
	existencia cyklotrás	1	absencia historických kultúrnych pamiatok	1	
	existencia lyžiarskeho strediska a sú tu vhodné terény pre zimné bežkárске trate	1			
	Spolu:	6	Spolu:	5	
Vonkajšie atribúty prostredia	Príležitosti	body	Ohrozenia	body	
	možnosť rozvoja oddychovej turistiky	1	neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v oblasti cestovného ruchu	1	
	možnosti vybudovania cykloturistických a náučných chodníkov	1	nedostatok vlastných prostriedkov a náročné získavanie úverových zdrojov	1	
	príležitosť rozvoja rodinnej rekreácie	1	blízkosť iných známejších a vyhľadávaných destinácií v oblasti cestovného ruchu	1	
	spracovanie multimediálnych propagačných materiálov o obci v rôznych jazykoch	1	ponuka nekompletných produktov cestovného ruchu	1	
	vybudovanie multifunkčného športového areálu, koncentrácia športových aktivít	1	nedostatočná regionálna spolupráca,	1	
	možnosť zriadenia menších ubytovacích zariadení v okrajových častiach obytnej zóny a z neobývaných domov	1	chýbajúce partnerstvá	1	
	možnosti rozvoja agroturistiky - chov koní, oviec, možnosti pestovania liečivých rastlín	1			
	zvýšená propagácia obce elektronickou a tlačovou formou	1			
	spolupráca s okolitými obcami s cieľom vytvorenia spoločného produktu CR, vybudovanie informačného systému tzv. hnedých tabúl	1			
	možnosť rozvoja cezhraničnej spolupráce (poľská strana)	1			
		10	Spolu:	6	

A-3-2-1 – Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja obce

Hlavné disparity rozvoja obce:

- nedostatok parkovacích miest z dôvodu nárastu osobných automobilov občanov, turistov a iných návštevníkov obce,
- nedostatok cyklochodníkov a chodníkov pre peších priamo v obci,
- chýba zokruhovanie ulíc,
- nedobudovaná technická infraštruktúra (nedobudovaná splašková kanalizácia, obec neplynofikovaná),
- nevyužitie možnosti cestovného ruchu vzhľadom na atraktívnu lokalitu.

Hlavné faktory rozvoja obce:

- krásna okolitá príroda – príliv návštevníkov a turistov
- turistika – rozvoj služieb pre turistov (cyklotrasy, cyklochodníky),
- zimné a letné športy - rozvoj služieb pre turistov (Liptovská Mara, Nízke Tatry)
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb, polohový potenciál obce,
- zvýšenie kvality a dostupnosti dopravnej infraštruktúry,
- možnosť využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2015-2021 a iných doplnkových zdrojov financovania pre rozvojové zámery,
- posilňovanie kapacity a efektivity verejnej správy,
- vytváranie synergických efektov pri využívaní rozvojových faktorov prostredníctvom partnerstva so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi obce aj pri vytváraní podmienok pre rozvoj obce a regiónu,
- rozvoj poskytovania sociálnych služieb.

Časť B - Strategická časť

Formulár č. S1

B-1 Vízia

Obec Vlacha bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie letnú aj zimnú turistiku a športové vyžitie s kvalitnou infraštruktúrou, základnou občianskou vybavenosťou a spoločenským životom. Rozvoj obce sa sústreďí na zlepšovanie podmienok pre bývanie a podporu aktivít v oblasti cestovného ruchu. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť aj o čo najlepšie prezentovanie svojich kultúrnych tradícií a zvyklostí v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Do šírenia kultúrnych hodnôt sa budú zapájať hlavne kultúrne spolky orientujúce sa na prezentáciu tradičných remesiel a zvyklostí. Vízia bude pokračovaním kresťanských a rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Obec bude príťažlivým a vyhľadávaným miestom pre bývanie ako aj návštevníkov.

B-2 Poslanie

Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Vlacha a odpovedá na tri otázky:

- čo obec robí?
- prečo to robí?
- pre koho to robí?

Predpokladom zabezpečenia služieb obyvateľom obce, podnikateľom či turistom a iným návštevníkom, ako aj celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je ich riadenie a realizácia. Samospráva obce Vlacha disponuje majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva pri rozhodovaní. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti patria zasadnutia orgánov obce, ktoré rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obce, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia.

B-3 Strategické zámery podľa programov

B-3-1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Cieľ 3-1-1

Rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov podporovaním malého a stredného podnikania.

Opatrenie 3-1-1-1: Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Opatrenie 3-1-1-2: Podpora rekonštrukcií kaštieľa na ubytovacie zariadenie s reštauráciou zo strany obce

B-3-2 Doprava a komunikácie

Pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií. Pridanou hodnotou by mala byť výstavba nových komunikácií a cyklotrás.

Cieľ 3-2-1

Vybudovanie miestnych komunikácií

Opatrenie 3-2-1-1: Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Vlachy v lokalitách novo budovanej IBV.

Opatrenie 3-2-1-2: Úprava dopravnej infraštruktúry a dopravného značenia.

Cieľ 3-2-2

Vybudovanie nových chodníkov

Opatrenie 3-2-2-1: Vybudovanie, dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších popri miestnych komunikáciách a v centrálnej zóne obce.

Cieľ 3-2-3

Dobudovanie cyklotrás a cyklochodníkov s prepojením na okolité obce

Opatrenie 3-2-3-1: Dobudovanie cyklistických trás a značení v rámci katastra obce.

Opatrenie 3-2-3-2: Prepojenie vlastných cyklotrás a cyklochodníkov s cyklotrasami okolitých obcí.

B-3-3 Technická infraštruktúra a služby

Výhľadovo je potrebné rekonštruovať existujúce a budovať ďalšie verejnoprospešné stavby a zariadenia, ako verejné budovy, hygienické zariadenia, chodníky a komunikácie, stojiská pre kontajnery a podobne.

Cieľ 3-3-1

Vybudovanie splaškovej kanalizácie

Opatrenie 3-3-1-1: Vybudovanie vetiev splaškovej kanalizácie.

Opatrenie 3-3-1-2: Realizácia kanalizačných prípojok.

Opatrenie 3-3-1-3: Napojenie kanalizácie na spoločnú ČOV.

Cieľ 3-3-2

Rekonštrukcia verejného rozhlasu

Opatrenie 3-3-2-1: Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.

Opatrenie 3-3-2-2: Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.

Opatrenie 3-3-2-3: Realizácia rekonštrukcie.

Cieľ 3-3-3

Dobudovanie inžinierskych sietí a chodníkov pre peších pre novú IBV

Opatrenie 3-3-3-1: Majetkové vysporiadanie príslušných pozemkov.

Opatrenie 3-3-3-2: Materiálne, technické a finančné zabezpečenie.

Opatrenie 3-3-3-3: Realizácia dobudovania chodníkov.

B-3-4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť obce je v oblasti sociálnej politiky rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov

obec poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí aj opatrovateľská služba. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín.

Pôsobnosť pri poskytovaní sociálnych služieb prešla z orgánov štátnej správy na obce, mestá a na vyššie územné celky. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadilo nasledovnými zákonmi:

- Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime,
- Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine,
- Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorý bol novelizovaný zákonom **č. 485/2013 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení n.p. a novela zákona **č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele**.

Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov. V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze.

Cieľ 3-4-1

Kvalitné poskytovanie sociálnych služieb

Opatrenie 3-4-1-1: Poskytovanie pomoci záujemcom o poberanie sociálnych služieb pri vybavovaní žiadostí a iných náležitostí.

Cieľ 3-4-2

Zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti

Opatrenie 3-4-2-1: Zabezpečenie návštevy všeobecného lekára aspoň 1krát týždenne do obce.

B-3-5 Školstvo, kultúra a šport

Obec sa snaží vytvárať podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti závislostiam a civilizačným chorobám.

Cieľ 3-5-1

Kultúra - organizačné zabezpečenie ponuky kultúrnych podujatí.

Opatrenie 3-5-1-1: Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Cieľ 3-5-2

Šport - trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu.

Opatrenie 3-5-2-1: Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj rekreačného športu v obci.

Opatrenie 3-5-2-2: Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.

Opatrenie 3-5-2-3: Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov.

Cieľ 3-5-3

Šport - rekonštrukcia športového objektu z budovy bývalého KD Vlašky.

Opatrenie 3-5-3-1: Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.

Opatrenie 3-5-3-2: Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.

Opatrenie 3-5-3-3: Realizácia rekonštrukcie.

B-3-6 Životné prostredie

Cieľom je zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia.

To znamená - udržiavanie a zveľaďovanie obce, ochrana a údržba existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce. Zámerom je takisto rozšírenie triedenia a zberu odpadov, znižovanie objemu odpadu a odkanalizovanie obce.

Cieľ 3-6-1

Zvýšenie ekologického a právneho povedomia obyvateľstva

Opatrenie 3-6-1-1: Organizovanie ekologických podujatí zábavnou formou.

Opatrenie 3-6-1-2: Organizovanie besied a seminárov s témou životného prostredia aplikovanou na praktický život v obci.

Cieľ 3-6-2

Revitalizácia zelene.

Opatrenie 3-6-2-1: Zalesňovanie – výsadba drevín v určených lokalitách katastra obce.

B-3-7 Cestovný ruch

Hlavným cieľom je rozvoj cestovného ruchu so zameraním na poznávaciu turistiku, rodinnú rekreáciu a prevádzkovanie zimných športov.

Cieľ 3-7-1

Rozvoj služieb spojených s cestovným ruchom.

Opatrenie 3-7-1-1: Podpora zo strany obce pri otváraní a prevádzkovaní nových zariadení poskytujúcich ubytovanie, stravovanie, kultúrno-športové vyžitie a iné služby v rámci rozvoja cestovného ruchu.

Opatrenie 3-7-1-2: Rozšírenie informačno-propagačných aktivít.

Opatrenie 3-7-1-3: Cykloturistická základňa, požičovňa a servis pre zimné a letné športy a vodné športy.

B-4 Hierarchia cieľov v štruktúre strategickej časti dokumentu

Formulár č. S2

V í z i a		
1. Prioritná oblasť Hospodárska	2. Prioritná oblasť Sociálna	3. Prioritná oblasť Enviromentálna
Cieľ 3-1-1	Cieľ 3-4-1	Cieľ 3-6-1
Opatrenie 3-1-1-1	Opatrenie 3-4-1-1	Opatrenie 3-6-1-1
Opatrenie 3-1-1-2		Opatrenie 3-6-1-2
Cieľ 3-2-1	Cieľ 3-4-2	Cieľ 3-6-2
Opatrenie 3-2-1-1	Opatrenie 3-4-2-1	Opatrenie 3-6-2-1
Opatrenie 3-2-1-2		
Cieľ 3-2-2	Cieľ 3-5-1	Cieľ 3-7-1
Opatrenie 3-2-2-1	Opatrenie 3-5-1-1	Opatrenie 3-7-1-1
		Opatrenie 3-7-1-2
Cieľ 3-2-3	Cieľ 3-5-2	Opatrenie 3-7-1-3
Opatrenie 3-2-3-1	Opatrenie 3-5-2-1	
Opatrenie 3-2-3-2	Opatrenie 3-5-2-2	
	Opatrenie 3-5-2-3	
Cieľ 3-3-1		
Opatrenie 3-3-1-1	Cieľ 3-5-3	
Opatrenie 3-3-1-2	Opatrenie 3-5-3-1	
Opatrenie 3-3-1-3	Opatrenie 3-5-3-2	
	Opatrenie 3-5-3-3	
Cieľ 3-3-2		
Opatrenie 3-3-2-1		
Opatrenie 3-3-2-2		
Opatrenie 3-3-2-3		
Cieľ 3-3-3		
Opatrenie 3-3-3-1		
Opatrenie 3-3-3-2		
Opatrenie 3-3-3-3		

B-5 Formulácia a návrh stratégie

Strategický plán rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje analýzy a opatrenia. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu niektorej skupiny obyvateľov.

Limitujúcim faktorom je dostatok finančných prostriedkov, avšak ich nedostatok nemôže byť dôvodom pre nestanovenie strategického cieľa. Už jeho samotná definícia môže napomôcť smerovaniu rozvoja. Pri spracovaní vychádzajúc z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné tri kľúčové priority rastu:

- **inteligentný rast** ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií,
- **udržateľný rast**, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu,
- **inkluzívny rast**, s dôrazom na tvorbu pracovných miest a znižovanie.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu.

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie.

Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného

času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Formulár č. S3

Zápis o verejnom prerokovaní strategického dokumentu

Názov dokumentu: Program rozvoja obce Vlarchy

Pripomienkovanie realizoval: odborný útvar samosprávy

Termín pripomienkovania: 18.12.2015 – 20.1.2016

Oznam uverejnený: www.obecvlachy.sk, *úradná tabuľa obce* **miesto:** Vlarchy

Text dokumentu k dispozícii: áno

Spôsob doručenia pripomienok: poštou, e-mailom
poštou, do schránky, e-mailom a pod.

Pripomienka č. 1

Text pripomienky:

.....

Pripomienka sa týka časti dokumentu:

Zaslal:, dňa:, kontakt:

Zdôvodnenie zasielateľa:

Vyjadrenie odborného útvaru:

pripomienku akceptujeme/neakceptujeme.... zdôvodnenie odborného útvaru:

.....

Pripomienka č. 2, 3 ...n

sú doložené v prílohe

Počet pripomienok: celkový počet: 0 akceptované: 0

Zápis vypracoval: Mgr. Dagmar Bruncková, referentka obecného úradu, 2.2.2016

meno, funkcia, dňa, podpis

Časť C – Programová časť

Úlohou programovej časti je premietnuť jednotlivé strategické ciele (zámery) spolu s navrhovanými opatreniami a aktivitami do programovej štruktúry.

Formulár č. P1

C-3-1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Cieľ 3-1-1	Rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov podporovaním malého a stredného podnikania.
Opatrenie 3-1-1-1	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- vytvoriť finančné a personálne podmienky pre rozvoj remesiel v obci- nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, obce, podnikateľských subjektov a obyvateľov obce pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel- podpora rozšírenia služieb pre potreby cestovného ruchu – parkovanie, ubytovanie, stravovanie, obchodná sieť
Opatrenie 3-1-1-2	Podpora rekonštrukcií kaštieľa na ubytovacie zariadenie s reštauráciou zo strany obce
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- nadviazať dialóg s vlastníkmi kaštieľa- vytvoriť partnerstvo pre rekonštrukciu

C-3-2 Doprava a komunikácie

Cieľ 3-2-1	Vybudovanie miestnych komunikácií
Opatrenie 3-2-1-1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Vlachy v lokalitách novo budovanej IBV.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie technickej dokumentácie- vysporiadanie pozemkov pod komunikáciami- výstavba miestnych komunikácií v nových obytných zónach- zokruhovanie miestnych komunikácií s cieľom minimalizovať počet slepých ulíc (nový Krmeš)
Opatrenie 3-2-1-2	Úprava dopravnej infraštruktúry a dopravného značenia.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- realizácia zvislého a vodorovného dopravného značenia na vybudovaných a zrekonštruovaných komunikáciách

Cieľ 3-2-2	Vybudovanie nových chodníkov
Opatrenie 3-2-2-1	Vybudovanie, dostavba a rekonštrukcia chodníkov pre peších popri miestnych komunikáciách a v centrálnej zóne obce.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie technickej dokumentácie- výstavba chodníkov pozdĺž vybudovaných komunikácií- vodorovné dopravné značenie a značenie parkovacích miest- dobudovanie chodníkov centrálnej zóny obce

Cieľ 3-2-3	Dobudovanie cyklotrás a cyklochodníkov s prepojením na okolité obce
Opatrenie 3-2-3-1	Dobudovanie cyklistických trás a značení v rámci katastra obce.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- vysporiadanie záujmových pozemkov- realizácia dobudovania (spevnenie chodníkov, odpočívadlá, ...)- realizácia cyklistického značenia
Opatrenie 3-2-3-2	Prepojenie vlastných cyklotrás a cyklochodníkov s cyklotrasami okolitých obcí.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- určenie bodov prepojenia cyklotrás a cyklochodníkov s okolitými obcami

C-3-3 Technická infraštruktúra a služby

Cieľ 3-3-1	Vybudovanie splaškovej kanalizácie
Opatrenie 3-3-1-1	Vybudovanie vetiev splaškovej kanalizácie.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie technickej dokumentácie- realizácia dobudovania
Opatrenie 3-3-1-2	Realizácia kanalizačných prípojk.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zmluva o prípojke s koncovým užívateľom- realizácia prípojky
Opatrenie 3-3-1-3	Napojenie kanalizácie na spoločnú ČOV.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie technickej dokumentácie- realizácia napojenia

Cieľ 3-3-2	Rekonštrukcia verejného rozhlasu
Opatrenie 3-3-2-1	Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie technickej dokumentácie- prípadné zabezpečenie stavebného povolenia
Opatrenie 3-3-2-2	Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie finančného krytia- výber dodávateľov materiálu a rekonštrukčných prác
Opatrenie 3-3-2-3	Realizácia rekonštrukcie.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- samotná rekonštrukcia

Cieľ 3-3-3	Dobudovanie inžinierskych sietí a chodníkov pre peších pre novú IBV
Opatrenie 3-3-3-1	Majetkové vysporiadanie príslušných pozemkov.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- odkúpenie, alebo dlhodobý prenájom pozemkov, ktoré nie sú vo vlastníctve obce a je potrebné ich zobrať pre dobudovanie chodníkov
Opatrenie 3-3-3-2	Materiálne, technické a finančné zabezpečenie.
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- zabezpečenie finančného krytia- výber dodávateľov materiálu a rekonštrukčných prác

Opatrenie 3-3-3-3	Realizácia dobudovania chodníkov.
Aktivita	- samotná realizácia

C-3-4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Cieľ 3-4-1	Kvalitné poskytovanie sociálnych služieb
Opatrenie 3-4-1-1	Poskytovanie pomoci záujemcom o poberanie sociálnych služieb pri vybavovaní žiadostí a iných náležitostí.
Aktivita	- pomoc a súčinnosť pri vybavovaní poskytovania sociálnych služieb - poskytovanie informácií a poradenstvo v problematike

Cieľ 3-4-2	Zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti
Opatrenie 3-4-2-1	Zabezpečenie návštevy všeobecného lekára aspoň 1krát týždenne do obce.
Aktivita	- zabezpečenie priestorov dočasnej ambulancie pre všeobecného lekára v Kultúrnom dome vo Vlachoch - zmluvné zabezpečenie všeobecného lekára

C-3-5 Školstvo, kultúra a šport

Cieľ 3-5-1	Kultúra - organizačné zabezpečenie ponuky kultúrnych podujatí
Opatrenie 3-5-1-1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivita	- personálne a finančné zabezpečenie - spracovanie kalendára kultúrnych podujatí

Cieľ 3-5-2	Šport - trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu
Opatrenie 3-5-2-1	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj rekreačného športu v obci.
Opatrenie 3-5-2-2	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.
Opatrenie 3-5-2-3	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov.
Aktivita	- zabezpečenie personálnych kapacít - zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia

Cieľ 3-5-3	Šport - rekonštrukcia športového objektu z budovy bývalého KD Vlačky
Opatrenie 3-5-3-1	Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.
Aktivita	- zabezpečenie technickej dokumentácie - prípadné zabezpečenie stavebného povolenia
Opatrenie 3-5-3-2	Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.
Aktivita	- zabezpečenie finančného krytia - výber dodávateľov materiálu a rekonštrukčných prác
Opatrenie 3-5-3-3	Realizácia rekonštrukcie.

Aktivity	- samotná rekonštrukcia
----------	-------------------------

C-3-6 Životné prostredie

Cieľ 3-6-1	Zvýšenie ekologického a právneho povedomia obyvateľstva
Opatrenie 3-6-1-1	Organizovanie ekologických podujatí zábavnou formou.
Aktivity	- organizovanie detských vedomostných súťaží zameraných na ekológiu - organizovanie tzv. upratovacích dní spojených inou činnosťou podľa záujmu občanov
Opatrenie 3-6-1-2	Organizovanie besied a seminárov s témou životného prostredia aplikovanou na praktický život v obci.
Aktivity	- informovanie občanov o aktuálnych hodnotách kvality vody, pôdy, ovzdušia - organizovanie posedení a besied s témou životného prostredia pre seniorov

Cieľ 3-6-2	Revitalizácia zelene.
Opatrenie 3-6-2-1	Zalesňovanie – výsadba drevín v určených lokalitách katastra obce.
Aktivity	- zväziť potrebu a účelnosť výsadby nevyužitých plôch vo vlastníctve obce okrasnými, alebo úžitkovými drevinami (kríky, stromy, iná zeleň) - samotná výsadba zelených plôch v centre obce - výsadba novej zelene

C-3-7 Cestovný ruch

Cieľ 3-7-1	Rozvoj služieb spojených s cestovným ruchom
Opatrenie 3-7-1-1	Podpora zo strany obce pri otváraaní a prevádzkovaní nových zariadení poskytujúcich ubytovanie, stravovanie, kultúrno-športové vyžitie a iné služby v rámci rozvoja cestovného ruchu.
Aktivity	- pomoc obce pri výstavbe alebo prestavbe objektov určených na poskytovanie služieb formou súčinnosti v rámci stavebného konania, vydávania potrebných povolení a pod.
Opatrenie 3-7-1-2	Rozšírenie informačno-propagačných aktivít.
Aktivity	- reklamná podpora miestnych poskytovateľov služieb na obecnej internetovej stránke
Opatrenie 3-7-1-3	Cykloturistická základňa, požičovňa a servis pre zimné a letné športy a vodné športy.
Aktivity	- zriadenie požičovne bicyklov a iných letných aj zimných športových potrieb – spojenej s ich servisom - zriadenie odpočívadiel v katastri obce - zriadenie turistickej vyhladkovej veže, resp. vyhladkového stanovišta

Časť D - Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov, ich zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

D-1 – Organizačné zabezpečenie realizácie PR obce Vlachy

Obec zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny a územný rozvoj. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami obecného zastupiteľstva a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vypracováva program rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Vlachy, Implementácia PR obce Vlachy sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych akčných plánov. Akčné plány PR by mali byť priamo napojené na rozpočet obce a zároveň reflektujú jej kompetencie.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PR je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov. Posudzuje a schvaľuje návrhy na ich zmenu, alebo doplnenie.
- Realizáciu konkrétnych projektov akčného plánu budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poslanci obce, súčinnosť poskytnú jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva.

Realizácia vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov, a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy.

D-1-1 – Komunikačný plán

Obec bude priebežne informovať o realizácii PR prostredníctvom obecnej internetovej stránky. Priebežne tam budú publikované schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál.

Formulár č. R1

Komunikačný plán pre fázu realizácie PR

P č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	11/2016	OcÚ	Poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	zasadnutie obecného zastupiteľstva	Prepojenie PR a programového rozpočtovania	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PR, rozpočet na príslušný rok, výročná správa záverečný účet	Návrh štruktúry programového alebo finančného rozpočtu
2.	11/2017	OcÚ	Poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	zasadnutie obecného zastupiteľstva	Prepojenie PR a programového rozpočtovania	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PR, rozpočet na príslušný rok, výročná správa záverečný účet	Návrh štruktúry programového alebo finančného rozpočtu
3.	11/2018	OcÚ	Poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	zasadnutie obecného zastupiteľstva	Prepojenie PR a programového rozpočtovania	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PR, rozpočet na príslušný rok, výročná správa záverečný účet	Návrh štruktúry programového alebo finančného rozpočtu
4.	11/2019	OcÚ	Poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	zasadnutie obecného zastupiteľstva	Prepojenie PR a programového rozpočtovania	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PR, rozpočet na príslušný rok, výročná správa záverečný účet	Návrh štruktúry programového alebo finančného rozpočtu
5.	11/2020	OcÚ	Poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	zasadnutie obecného zastupiteľstva	Prepojenie PR a programového rozpočtovania	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PR, rozpočet na príslušný rok, výročná správa záverečný účet	Návrh štruktúry programového alebo finančného rozpočtu

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

6.	11/2021	OcÚ	Poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	zasadnutie obecného zastupiteľstva	Prepojenie PR a programového rozpočtovania	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PR, rozpočet na príslušný rok, výročná správa záverečný účet	Návrh štruktúry programového alebo finančného rozpočtu
----	---------	-----	--	------------------------------------	--	--	--

D-1-2 – Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementáciu PR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých akčných plánov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2015 – 2021 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov, opatrení, aktivít a orientácia na dosiahnutie požadovaných výsledkov.

Formulár č. R5

Plán hodnotenia a monitorovania		
Plán priebežných hodnotení PR na programové obdobie 2015 - 2021		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2016	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PR a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v roku 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021	podľa potreby
Tematické hodnotenie časti PR	v roku 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov, pri návrhu na revíziu
Ad hoc hodnotenie celého PR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/obce, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...a pod.

D-1-3 – Akčný plán

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných Projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií

zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram.

Časť E - Finančná časť

E-1 – Finančný plán programu

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov a možností obecného rozpočtu, (v tis €).

E-2 - Indikatívny finančný plán PR

Formulár č. R5 – Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	Rok							Spolu
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
I. Hospodárska politika	12	85	64	105	55			321
II. Sociálna politika	6	95	160	48	20			329
III. Environmentálna politika		80	25	115	17			237

E-3 – Finančný plán podľa programových cieľov a čas. horizontu uskutočnenia

E-3-1 Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Cieľ 3-1-1		Rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov podporovaním malého a stredného podnikania		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-1-1-1		Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.		
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- vytvoriť finančné a personálne podmienky pre rozvoj remesiel v obci- nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, obce, podnikateľských subjektov a obyvateľov obce pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel- podpora rozšírenia služieb pre potreby cestovného ruchu – parkovanie, ubytovanie, stravovanie, obchodná sieť	7 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-1-1-2		Podpora rekonštrukcií kaštieľa na ubytovacie zariadenie s reštauráciou zo strany obce		
Aktivity	<ul style="list-style-type: none">- vytvoriť finančné a personálne podmienky pre rozvoj remesiel v obci- nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, obce, podnikateľských subjektov a obyvateľov obce pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel- podpora rozšírenia služieb pre potreby cestovného ruchu – parkovanie, ubytovanie, stravovanie, obchodná sieť	5 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

Časový horizont uskutočnenia

Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
---	------	------	------	------	------	------	------

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

Cieľ 3-1-1	Rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov podporovaním malého a stredného podnikania.							
Opatrenie 3-1-1-1	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.			3	2	1	1	
Opatrenie 3-1-1-2	Podpora rekonštrukcií kaštieľa na ubytovacie zariadenie s reštauráciou zo strany obce			1	1	2	1	

Poznámky:

E-3-2 Doprava a komunikácie

Cieľ 3-2-1		Vybudovanie miestnych komunikácií			
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadateľa	
Opatrenie 3-2-1-1		Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Vlacha v lokalitách novo budovanej IBV.			
Aktivity	- zabezpečenie technickej dokumentácie - vysporiadanie pozemkov pod komunikáciami - výstavba miestnych komunikácií v nových obytných zónach - zokruhovanie miestnych komunikácií s cieľom minimalizovať počet slepých ulíc	85 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec	
Opatrenie 3-2-1-2		Úprava dopravnej infraštruktúry a dopravného značenia.			
Aktivity	- realizácia zvislého a vodorovného dopravného značenia	4 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec	
Cieľ 3-2-2		Vybudovanie nových chodníkov			
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadateľa	
Opatrenie 3-2-2-1		Vybudovanie, dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách a v centrálnej zóne obce.			
Aktivity	- vypracovanie technickej dokumentácie - výstavba chodníkov pozdĺž vybudovaných komunikácií - vodorovné dopravné značenie a značenie parkovacích miest - dobudovanie chodníkov centrálnej zóny obce	60 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec	
Cieľ 3-2-3		Dobudovanie cyklotrás a cyklochodníkov s prepojením na okolité obce			

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-2-3-1		Dobudovanie cyklistických trás a značení v rámci katastra obce.		
Aktivita	- vysporiadanie záujmových pozemkov - realizácia dobudovania (spevnenie chodníkov, odpočívadlá, ...) - realizácia cyklistického značenia	2 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-2-3-2		Prepojenie vlastných cyklotrás a cyklochodníkov s cyklotrasami okolitých obcí.		
Aktivita	- určenie bodov prepojenia cyklotrás a cyklochodníkov s okolitými obcami	1 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

Časový horizont uskutočnenia								
Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieľ 3-2-1	Vybudovanie miestnych komunikácií							
Opatrenie 3-2-1-1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Vlacha v lokalitách novo budovanej IBV.		85					
Opatrenie 3-2-1-2	Úprava dopravnej infraštruktúry a dopravného značenia.			4				
Cieľ 3-2-2	Vybudovanie nových chodníkov							
Opatrenie 3-2-2-1	Vybudovanie, dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách a v centrálnej zóne obce.			30	30			
Cieľ 3-2-3	Dobudovanie cyklistických trás a značení v rámci katastra obce.							
Opatrenie 3-2-3-1	Vypracovanie potrebnej dokumentácie.				1			
Opatrenie 3-2-3-2	Prepojenie vlastných cyklotrás a cyklochodníkov s cyklotrasami okolitých obcí.					1		

Poznámky:

E-3-3 Technická infraštruktúra a služby

Cieľ 3-3-1		Vybudovanie splaškovej kanalizácie		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-3-1-1		Vybudovanie vetiev splaškovej kanalizácie.		
Aktivity	- zabezpečenie technickej dokumentácie - realizácia dobudovania	5 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-3-1-2		Realizácia kanalizačných prípojok.		
Aktivity	- zmluva o prípojke s koncovým užívateľom - realizácia prípojky	0.... tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-3-1-3		Napojenie kanalizácie na spoločnú ČOV.		
Aktivity	- zabezpečenie technickej dokumentácie - realizácia napojenia	20 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Cieľ 3-3-2		Rekonštrukcia verejného rozhlasu		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-3-2-1		Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.		
Aktivity	- zabezpečenie technickej dokumentácie / stavebný projekt... - zabezpečenie stavebného povolenia	1 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-3-2-2		Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.		
Aktivity	- zabezpečenie finančného krytia - výber dodávateľov materiálu a rekonštrukčných prác	4 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-3-2-3		Realizácia rekonštrukcie.		

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

Aktivity	- samotná rekonštrukcia	12 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Cieľ 3-3-3		Dobudovanie inžinierskych sietí a chodníkov pre peších pre novú IBV		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-3-3-1		Majetkové vysporiadanie príslušných pozemkov.		
Aktivity	- odkúpenie, alebo dlhodobý prenájom pozemkov, ktoré nie sú vo vlastníctve obce a je potrebné ich zobrať pre dobudovanie chodníkov	5 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-3-3-2		Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.		
Aktivity	- zabezpečenie finančného krytia - výber dodávateľov materiálu a rekonštrukčných prác	50 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-3-3-3		Realizácia dobudovania chodníkov.		
Aktivity	- samotná realizácia	50 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

Časový horizont uskutočnenia								
Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieľ 3-3-1	Vybudovanie splaškovej kanalizácie							
Opatrenie 3-3-1-1	Vybudovanie vetiev splaškovej kanalizácie.			2	2	1		
Opatrenie 3-3-1-2	Realizácia kanalizačných prípojk.							
Opatrenie 3-3-1-3	Napojenie kanalizácie na spoločnú ČOV.				10	5	5	
Cieľ 3-3-2	Rekonštrukcia verejného rozhlasu							
Opatrenie 3-3-2-1	Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.							
Opatrenie 3-3-2-2	Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.			4				
Opatrenie 3-3-2-3	Realizácia rekonštrukcie.				12			
Cieľ 3-3-3	Dobudovanie inžinierskych sietí a chodníkov pre peších pre novú IBV							
Opatrenie 3-3-3-1	Majetkové vysporiadanie príslušných pozemkov.			5				
Opatrenie 3-3-3-2	Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.			10	20	20		

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

Opatrenie 3-3-3-3	Realizácia dobudovania chodníkov.			5	35	10		
-------------------	-----------------------------------	--	--	---	----	----	--	--

Poznámky:

E-3-4 Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Cieľ 3-4-1		Kvalitné poskytovanie sociálnych služieb			
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia	
Opatrenie 3-4-1-1		Poskytovanie pomoci záujemcom o poberanie sociálnych služieb pri vybavovaní žiadostí a iných náležitostí.			
Aktivity	- pomoc a súčinnosť pri vybavovaní poskytovania sociálnych služieb - poskytovanie informácií a poradenstvo v problematike	5 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec	
Cieľ 3-4-2		Zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti			
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia	
Opatrenie 3-4-2-1		Zabezpečenie návštevy všeobecného lekára aspoň 1krát týždenne do obce.			
Aktivity	- zabezpečenie priestorov dočasnej ambulancie pre všeobecného lekára v zrekonštruovanom Kultúrnom dome - zmluvné zabezpečenie všeobecného lekára	4 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec	

Časový horizont uskutočnenia									
Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieľ 3-4-1	Kvalitné poskytovanie sociálnych služieb								
Opatrenie 3-4-1-1	Poskytovanie pomoci záujemcom o poberanie sociálnych služieb pri vybavovaní žiadostí a iných náležitostí.		1	1	1	1	1		
Cieľ 3-4-2	Zlepšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti								
Opatrenie 3-4-2-1	Zabezpečenie návštevy všeobecného lekára aspoň 1krát týždenne do obce.			2	1	1			

Poznámky:

E-3-5 Školstvo, kultúra a šport

Cieľ 3-5-1		Kultúra - organizačné zabezpečenie ponuky kultúrnych podujatí		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-5-1-1		Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.		
Aktivity	- personálne a finančné zabezpečenie - spracovanie kalendára kultúrnych podujatí	20 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Cieľ 3-5-2		Šport - trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-5-2-1		Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj rekreačného športu v obci.		
Opatrenie 3-5-2-2		Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.		
Opatrenie 3-5-2-3		Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov.		
Aktivity	- zabezpečenie personálnych kapacít - zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia	110 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Cieľ 3-5-3		Šport - rekonštrukcia športového objektu z budovy bývalého KD Vlašky		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-5-3-1		Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.		
Aktivity	- zabezpečenie technickej dokumentácie - prípadné zabezpečenie	5 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

	stavebného povolenia			
Opatrenie 3-5-3-2		Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.		
Aktivita	- zabezpečenie finančného krytia - výber dodávateľov materiálu a rekonštrukčných prác	8 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-5-3-3		Realizácia rekonštrukcie.		
Aktivita	- samotná rekonštrukcia	150 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

Časový horizont uskutočnenia								
Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieľ 3-5-1	Šport - trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu							
Opatrenie 3-5-1-1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.		3,5	4	4,5	4	4	
Cieľ 3-5-2	Šport - trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky rekreačného športu							
Opatrenie 3-5-2-1	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj rekreačného športu v obci.		95	5	5	5		
Opatrenie 3-5-2-2	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.							
Cieľ 3-5-3	Šport - rekonštrukcia športového objektu z budovy bývalého KD Vlašky							
Opatrenie 3-5-3-1	Príprava projektovej a inej dokumentácie rekonštrukcie.		5					
Opatrenie 3-5-3-2	Materiálne, technické a finančné zabezpečenie rekonštrukcie.		8					
Opatrenie 3-5-3-3	Realizácia rekonštrukcie.			150				

Poznámky:

E-3-6 Životné prostredie

Cieľ 3-6-1		Zvýšenie ekologického a právneho povedomia obyvateľstva		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-6-1-1		Organizovanie ekologických podujatí zábavnou formou.		
Aktivity	- organizovanie detských vedomostných súťaží zameraných na ekológiu - organizovanie tzv. upratovacích dní spojených inou činnosťou podľa záujmu občanov	2 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-6-1-2		Organizovanie besied a seminárov s témou životného prostredia aplikovanou na praktický život v obci.		
Aktivity	- informovanie občanov o aktuálnych hodnotách kvality vody, pôdy, ovzdušia - organizovanie posedení a besied s témou životného prostredia pre seniorov	2 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Cieľ 3-6-2		Revitalizácia zelene.		
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-6-2-1		Zalesňovanie – výsadba drevín v určených lokalitách katastra obce.		
Aktivity	- zväžiť potrebu a účelnosť výsadby nevyužitých plôch vo vlastníctve obce okrasnými, alebo úžitkovými drevinami (kríky, stromy, iná zeleň) - samotná výsadba zelených plôch v centre obce - výsadba novej zelene	12 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

Časový horizont uskutočnenia								
Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieľ 3-6-1	Zvýšenie ekologického a právneho povedomia obyvateľstva							
Opatrenie 3-6-1-1	Organizovanie ekologických podujatí zábavnou formou.		0,3	0,5	0,4	0,4	0,3	
Opatrenie 3-6-1-2	Organizovanie besied a seminárov s témou životného prostredia aplikovanou na praktický život v obci.							
Cieľ 3-6-2	Revitalizácia zelene.							
Opatrenie 3-6-2-1	Zalesňovanie – výsadba drevín v určených lokalitách katastra obce.		5	3	2	2		

E-3-7 Cestovný ruch

Cieľ 3-7-1	Rozvoj služieb spojených s cestovným ruchom			
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Oprávnení žiadatelia
Opatrenie 3-7-1-1	Podpora zo strany obce pri otváraní a prevádzkovaní nových zariadení poskytujúcich ubytovanie, stravovanie, kultúrno-športové vyžitie a iné služby v rámci rozvoja cestovného ruchu.			
Aktivity	- pomoc obce pri výstavbe alebo prestavbe objektov určených na poskytovanie služieb formou súčinnosti v rámci stavebného konania, vydávania potrebných povolení a pod.	2 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-7-1-2	Rozšírenie informačno-propagačných aktivít.			
Aktivity	- reklamná podpora miestnych poskytovateľov služieb na obecnej internetovej stránke	1 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 3-7-1-3	Cykloturistická základňa, požičovňa a servis pre zimné a letné športy a vodné športy.			
Aktivity	- zriadenie požičovne bicyklov a iných letných aj zimných športových potrieb – spojenej s ich servisom - zriadenie odpočívadiel v katastri obce - zriadenie turistickej vyhliadkovej veže, resp. vyhliadkového stanovišta	45 tis. €	rozpočet obce, ŠF EÚ	podnikateľské subjekty, obec

Časový horizont uskutočnenia								
Ciele a opatrenia / Termín uskutočnenia		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cieľ 3-7-1	Rozvoj služieb spojených s cestovným ruchom							

PROGRAM ROZVOJA OBCE VLACHY NA ROKY 2015 - 2021

Opatrenie 3-7-1-1	Podpora zo strany obce pri otváraní a prevádzkovaní nových zariadení poskytujúcich ubytovanie, stravovanie, kultúrno-športové vyžitie a iné služby v rámci rozvoja cestovného ruchu.			0,5	0,5	0,3	0,3	0,4
Opatrenie 3-7-1-2	Rozšírenie informačno-propagačných aktivít.							
Opatrenie 3-7-1-3	Cykloturistická základňa, požičovňa a servis pre zimné a letné športy a vodné športy.		5	40				

Poznámky:

Záver

PR obce Vlachy je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce. PR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PR obce Vlachy bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva.

Vo Vlachoch

dňa: 27.1.2016

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

Povinné prílohy PR

Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PR:

Člen riadiaceho tímu:

Bolibruchová Renáta

Forgáč Jozef

Chvojková Dagmar, Ing.

Klubicová Jana

Krčula Michal

Podhor Ján

Veverica Jozef

Ladislav Guoth

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PR (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva)

- Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení n.p.
- Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení n.p.
- Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení n.p.
- Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
- Partnerská dohoda
- Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
- Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
- 4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PR ŽSK),
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- UPSVAR, Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
- Interné materiály obce Vlacha.
- <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
- <http://slovak.statistics.sk>
- <http://www.mesa10.sk>

Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PR

ČOV	- Čistička odpadových vôd
DSO	- Drobný stavebný odpad
HDP	- Hrubý domáci produkt
IBV	- Individuálna bytová výstavba
JRD	- Jednotné roľnícke družstvo
KD	- Kultúrny dom
KO	- Komunálny odpad
m n.m.	- metrov nad morom
MNV	- Miestny národný výbor
OcÚ	- Obecný úrad
OZ	- Obecné zastupiteľstvo
PHRS	- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja
RK	- Rímsko Katolícka
SAD	- Slovenská autobusová doprava

SEVAK	- Severoslovenské vodárne a kanalizácie
SWOT	- anglická skratka analýzy silných a slabých stránok, zároveň príležitostí a rizík (S trengths) / (W eaknesses) - (O pportunities) / (T hreats) definícia na strane č.18
ŠF EÚ	- Štruktúrovaný fond Európskej únie
ŠJ	- Školská jedáleň
ŠKD	- Školský klub detí
TKO	- Tuhý komunálny odpad
VZN	- Všeobecne záväzné nariadenie
ZOS	- Zariadenie opatrovateľskej služby
ZPS	- Zariadenie pre seniorov
ŽSK	- Žilinský samosprávny kraj

Príloha č. 4 - Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2)

Príloha č. 5 - Dohoda o partnerstve

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PR obce Vlacha. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Vlacha, v súlade s opatreniami a aktivitami PR obce Vlacha, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce.

Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PR obce Vlacha na roky 2015 – 2021.

